

Liceu

Opera
Barcelona

Il trittico

Il tabarro

Suor Angelica

Gianni Schicchi

GIACOMO PUCCINI

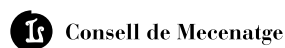
Amb el suport de:

FUNDACIÓN
MUTUAMADRILEÑA

Temporada 2022-2023

Fundació Gran Teatre del Liceu

Patronat de la Fundació del Gran Teatre del Liceu

President d'honor

Pere Aragonès García

President del patronat

Salvador Alemany Mas

Vicepresidenta primera

Nàtalia Garriga Ibáñez

Vicepresident segon

Víctor Francos Díaz

Vicepresident tercer

Jordi Martí Grau

Vicepresidenta quarta

Núria Marín Martínez

Vocals representants de la Generalitat de Catalunya

Jordi Foz Dalmau, Irene Rigau Oliver, Josep Ferran Vives Gràcia, Àngels Barbarà Fondevila

Vocals representants del Ministerio de Cultura y Deporte

Eduardo Fernández Palomares, Joan Francesc Marco Conchillo, Santiago de Torres Sanahuja, Helena Guardans Cambó

Vocals representants de l'Ajuntament de Barcelona

Marta Clari Padrós, Josep Maria Vallès Casadevall

Vocal representant de la Diputació de Barcelona

Joan Carles Garcia Cañizares

Vocals representants de la Societat del Gran Teatre del Liceu

Javier Coll Olalla, Manuel Busquet Arrufat, Ignasi Borrrell Roca, Josep Maria Coronas Guinart, Àgueda Viñamata y de Urruela

Vocals representants del Consell de Mecenatge

Luis Herrero Borque, Elisa Durán Montolí, Rosario Cabané Bienert, José Manuel Casas Aljama, Alfonso Rodés Vilà

Patrons d'honor

Josep Vilarasau Salat, Manuel Bertrand Vergès

Secretari no patró

Joaquim Badia Armengol

Director general

Valentí Oviedo Cornejo

Comissió Executiva de la Fundació del Gran Teatre del Liceu

President

Salvador Alemany Mas

Vocals representants de la Generalitat de Catalunya

Nàtalia Garriga Ibáñez, Jordi Foz Dalmau

Vocals representants del Ministerio de Cultura y Deporte

Joan Francesc Marco Conchillo, Antonio Garde Herce

Vocals representants de l'Ajuntament de Barcelona

Jordi Martí Grau, Marta Clari Padrós

Vocal representant de la Diputació de Barcelona

Joan Carles Garcia Cañizares

Vocals representants de la Societat del Gran Teatre del Liceu

Javier Coll Olalla, Manuel Busquet Arrufat

Vocals representants del Consell de Mecenatge

Luis Herrero Borque, Elisa Durán Montolí

Secretari

Joaquim Badia Armengol

Director general

Valentí Oviedo Cornejo

[Tornar a l'índex](#)

Liceu
Opera
Barcelona

**El futur comença en el present.
Avancem junts.**

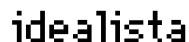
TEMPORADA ARTÍSTICA

Mecenes

[Tornar a l'índex](#)

Col·laboradors del 175è aniversari

Patrocinadors

Protectors

[Tornar a l'índex](#)

Col·laboradors

Mitjans de comunicació

EL PETIT LICEU I LICEU APRÈN

LICEUNDER35

LICEU APROPA

Liceu

Opera
Barcelona

Moltes gràcies!

Junta benefactors

Presidenta

Cucha Cabané

Vicepresidenta

Elena Barraquer

Carlos Abril
 Ramon Agenjo
 Alfons Agulló
 Eulàlia Alari
 Muntsa Alcañiz
 Salvador Alemany
 Fernando Aleu
 Pere Armadàs
 Esperanza Aubert
 Luis Bach
 Marc Balcells
 Josep Balcells
 Mercedes Barceló
 Simon P. Barceló
 Rafael Barraquer
 David Barroso
 Núria Basi
 Mercedes Basso
 Carmen Bastardas
 Margarita Batllori
 Manuel Bertran
 Manuel Bertrand
 Agustí Bou
 Josep M. Bové
 Carmen Buqueras
 Sonia Burgos
 Jordi Calonge
 Joan Camprubi
 Ramona Canals
 Rosa Carcas
 Montserrat Cardelús
 Alejandro Caro
 Aurora Catà
 Ramon Centelles
 Guzmán Clavel
 Sergio Corbera
 Javier Cornejo
 Rosa Cullell
 Cuca Cumellas
 Lluís de la Rosa
 M. Dolors i Francesc
 Maria Eugenia Duff
 Meya Durall
 Francisco Egea
 Fernando Encinar
 M. José Enguix
 Joan Esquirol
 Antonio Establés
 Patricia Estany
 Marisa Falcó
 Bettina Farreras

Ignacio Feijoo
 Cristina Ferrando
 Magda Ferrer-Dalmau
 Inés Fisas
 Santiago Fisas
 Albert Foraster
 Mercedes Fuster
 José Gabeiras
 Gabriela Galcerán
 Gema Galdón
 Jorge Gallardo
 Beatriz García-Sarabia
 Albert Garriga
 Pau Gasol
 Francisco Gaudier
 Anna Gener
 Lluís M. Ginjaume
 Ezequiel Giró
 M. Inmaculada Gómez
 Andrea Gömöry
 Casimiro Gracia
 Jaume Graell
 Quica Graells
 Ainhoa Grandes
 Francisco A. Granero
 Pere Grau
 Calamanda Grifoll
 Poppy Grijalbo
 Pau Guardans
 Maria Guasch
 Bernardo Hernández
 Pepita Izquierdo
 Gabriel Jené
 Iolanda Latorre
 Pitu Lavin
 Sofia Lluch
 Ma. Teresa Machado
 Waltraud Maczassek
 Rocio Maestre
 Carmen Marsá
 Cristina Marsal
 Mercedes Marsol
 Josep Milian
 Inma Miquel
 Verónica Mimoun
 José M. Mohedano
 Alexandra Molina-Martell
 Joan Molins
 Victòria Moncunill
 Chelo Mora
 Juan Pedro Moreno
 Cecilia Nordstrom
 Josep Oliu
 M. Rosa Ollé
 Victoria Onyós
 Eduardo Ortega

Victoria Parera
 Ivan Pons
 M. Carmen Pous
 Jordi Puig
 Marian Puig
 Ton Puig
 Eusebio Pujol
 Victòria Quintana
 Neus Raig
 Juan Bautista Renart
 Blanca Ripoll
 Joan Roca
 Miquel Roca
 Pedro Roca-Cusachs
 Alfonso Rodés
 Gonzalo Rodés
 Josep Sabé
 Francisco Salamero
 Josep Ll. Sanfeliu
 Elina Selin
 Maria Soldevila
 Rafael Soldevila
 Josep Tabernero
 Manuel Terrazo
 August Torà
 Ernestina Torelló
 Josep Turró
 Joan Uriach
 Joaquim Uriach
 Marta Uriach
 Manuel Valderrama
 Ana Vallés
 Gloria Ventós
 Josep Viader
 Eduardo Vilá
 Josep Vilarasau
 Maria Vilardell †
 Luis Villena
 Salvador Viñas
 Joaquim Viola
 Lydia de Zuloaga
 Yolanda de Zuloaga

Benefactors joves

Alex Agulló
 Pablo Álvarez-Cuevas
 Lidia Arcos
 Gonzalo Ayesta
 Paula Barrachina
 Ignacio Baselga
 Marc Busquets
 Diana Casajús
 Inés Cuatrecasas
 Marta Cuatrecasas
 Patricia Ferrer
 Pau Font
 Víctor García
 Enric Girona
 Albert Hernández
 Mario Herrera
 Rodrigo López de Armentia
 Santiago Lucas
 Alexandra Maratchi
 Esther Mas
 Marc Mayral
 Juan Molina-Martell
 Elisabeth Montamat
 Felipe Morenés
 Santiago Pons-Quintana
 Andrea Puig
 Julia Puig
 Inés Pujol
 Pepe Pujol
 Toni Pujol
 Sara Ramírez
 Ana Recasens
 Antonio Roca
 Esperanza Schröder
 Claudia Segura
 Manuel Torralba
 Carlos Torres
 Oscar Vilá

Benefactors internacionals

Shawn Anderson
 Carine Derangere
 Johanna Derksen
 Maria Rosela Donahower
 Carmen Egido
 Phillina Hsu Chang
 Mónica Lafuente
 Barry Lynam
 Brian Pallas

Martina Priebe
 Sylvain Sachot
 Paul Schulz
 Insa Spent
 Karen Swenson
 Verónica Toub
 Michael Winstrøm

Liceu
 Opera
 Barcelona

Fes-te Benefactor

Comparteix el teu compromís amb la cultura i el Liceu.

El programa de Benefactors és una iniciativa **adreçada a tots els que estimeu el Liceu i l'òpera**, i que, amb la vostra aportació filantròpica, feu realitat els objectius del Liceu i les seves temporades artístiques.

SER BENEFACTOR ÉS...

- Promoure i contribuir a un projecte cultural de referència.
- Compartir la passió per la cultura.
- Ser protagonista del projecte del Liceu.
- Formar part de la força del Liceu.

Participant en el programa, a més, podràs beneficiar-te **d'avantatges exclusius** per viure l'activitat del Liceu d'una manera única i propera.

175

Construïm el Liceu del futur!

DEPARTAMENT DE PATROCINI,
MECENATGE I ESDEVENIMENTS
mecenases@liceubarcelona.cat
93 485 86 31

12

—

Fitxa tècnica

28

—

Amb el teló
abaixat

20

—

Orquestra

43

—

Sobre
la producció

14

—

Fitxa artística

36

—

Il trittico

47

—

Argument
de l'obra
Il tabarro

22

—

Cor

Víctor García
de Gomar

50

—

Comentaris
musicals

15

—

Repartiment

51

—
English
synopsis

53

—
Argument
de l'obra
Suor Angelica

56

—
Comentaris
musicals

57

—
English
synopsis

60

—
Argument
de l'obra
Gianni Schicchi

64

—
Comentaris
musicals

65

—
English
synopsis

69

—
La idea de
la mirada de
la mort que
tenen societats
diferents

Armand Puig i
Tàrrach

78

—
Entrevista a
Susanna
Mälkki

84

—
Il trittico
al Liceu

Jaume Tribó

93

—
Playlist
Il trittico

Víctor García
de Gomar

95

—
Biografies

Què et fa ser millor cada dia? A nosaltres, vosaltres.

**A Grupo Mutua treballem per donar els millors
productes i serveis als nostres clients, perquè ells són
els que fan de nosaltres una gran marca.**

91 555 55 55
www.mutua.es

MM
GRUPO MUTUA

Il trittico

GIACOMO PUCCINI

Il tabarro

Llibret de Giuseppe Adami

14 de desembre de 1918: estrena absoluta al Metropolitan Opera House de Nova York

21 de desembre de 1948: estrena a Barcelona, al Gran Teatre del Liceu

3 de juliol de 2014: darrera audició al Liceu, en versió de concert

Total de representacions al Liceu: 15

Òpera en un acte

Suor Angelica

Llibret de Giovacchino Forzano

14 de desembre de 1918: estrena absoluta al Metropolitan Opera House de Nova York

21 de desembre de 1948: estrena a Barcelona, al Gran Teatre del Liceu

4 de juliol de 2014: darrera representació al Liceu

Total de representacions al Liceu: 21

Òpera en un acte

Gianni Schicchi

Llibret de Giovacchino Forzano

14 de desembre de 1918: estrena absoluta al Metropolitan Opera House de Nova York

21 de desembre de 1948: estrena a Barcelona, al Gran Teatre del Liceu

10 de novembre de 1987: darrera representació al Liceu

Total de representacions al Liceu: 14

Òpera en un acte

Durada aproximada: 3 h 10 min.

Il tabarro: 55 min. **Suor Angelica:** 55 min. – entreacte 30 min. **Gianni Schicchi:** 50 min.

Il trittico

GIACOMO PUCCINI

Novembre 2022		Torn
27	17 h	T
29	19 h	H

Desembre 2022		Torn
1	19 h	B
3	19 h	C
5	19 h	A
7	19 h	PE
9	19 h	E
11	18 h	F
13	19 h	P
15*	19 h	G

(*): Amb audiodescripció

Fitxa artística

Direcció d'escena

Lotte de Beer

Reposició

Anna Ponces

Escenografia

Bernhard Hammer

Dramatúrgia

Malte Krasting

Vestuari

Jorine Van Beek

Il·luminació

Alex Brok

Assistència a la direcció d'escena

Silvia Aurea de Stefano

Assistència al vestuari

Fleur Ummels

Assistència a la il·luminació

Tim Van't Hof

Assistència a la direcció musical

Albert Alcaraz

Mestres assistents musicals

Véronique Werklé, Alfredo Abbati,
David-Huy Nguyen-Phong, Jaume Tribó

Producció

Bayerische Staatsoper (Munic)

Cor Infantil de l'Orfeó Català

Glòria Coma i Pedrals, directora

Cor del Gran Teatre del Liceu

Pablo Assante, director

Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu

Directora Susanna Mälkki

Amb el suport de:

FUNDACIÓN
MUTUAMADRILEÑA

Repartiment - Il tabarro

Michele

Ambrogio Maestri

Luigi

Brandon Jovanovich

Il Tinca

Pablo García-López

Il Talpa

Valeriano Lanchas

Giorgetta

Lise Davidsen

Frugola

Mireia Pintó

Venedor de cançons

Marc Sala

Parella jove

Ruth Iniesta, Iván Ayón-Rivas

IL TABARRO per Giacomo Puccini.

Libretto di G. Adami CASA RICORID S.r.l.,
di Milano Editores y Propietarios

Repartiment - Suor Angelica

Suor Angelica

Ermonela Jahó

Suor Osmina

Carolina Fajardo

La princesa

Daniela Barcellona

Suor Dolcina

Berna Perles

L'abadessa

María Luisa Corbacho

La germana infermera

Laura Vila

La germana zeladora

Mireia Pintó

La novícia

Mar Morán

La mestra de les novícies

Marta Infante

Converses i almoïneres

Raquel Lucena: 27 de novembre, 1, 3, 7 i 11 de
desembre / Alexandra Zabala: 29 de novembre,
5, 9, 13 i 15 de desembre

Suor Genovieffa

Mercedes Gancedo

Elisabeth Gillming: 27 de novembre, 1, 3, 7 i 11
de desembre / Elizabeth Maldonado: 29
de novembre, 5, 9, 13 i 15 de desembre

Repartiment - Gianni Schicchi

Gianni Schicchi

Ambrogio Maestri

Marco

David Oller

Lauretta

Ruth Iniesta

La Ciesca

Mireia Pintó

Zita

Daniela Barcellona

Maestro Spinelloccio

Luis López Navarro

Rinuccio

Iván Ayón-Rivas

Ser Amantio di Nicolao

Tomeu Bibiloni

Gherardo

Marc Sala

Pinellino

Miquel Rosales: 27 de novembre, 1, 3, 7 i 11 de
desembre / Plamen Papazikov: 29 de novembre,
5, 9, 13 i 15 de desembre

Nella

Berna Perles

Guccio

Gabriel Diap: 27 de novembre, 13, 7
i 11 de desembre / Dimitar Darlev: 29 de novem-
bre, 5, 9, 13 i 15 de desembre

Betto di Signa

Pau Armengol

Simone

Stefano Palatchi

Gherardino

Joy Sánchez / Clara Feliu / Conrad Font / Vega
Torres*

* Cantaires del Cor Infantil de l'Orfeó Català

For My Father

I'm going to live without you
as I learned once
to live without my mother.
You think I don't remember that?
I've spent my whole life trying to remember.

Now, after so much solitude,
death doesn't frighten me,
not yours, nor mine either.
And those words, the last time,
have no power over me. I know
intense love always leads to mourning.

For once, your body doesn't frighten me.
From time to time, I run my hand over your face
lightly, like a dust cloth.

What can shock me now? I feel
no coldness that can't be explained.
Against your cheek, my hand is warm
and full of tenderness.

Louise Glück

**Louise Glück ha fet una selecció dels seus poemes
i versos per a tots els materials de la temporada 2022/23.**

**“Al bell mig del camí
de nostra vida
vaig retrobar-me en
una selva obscura
del dreturer vial la
passa eixida.
Ai, dir com era, serà
feina dura,
tot aquell bosc
salvatge, i aspre, i fort,
que al pensament
renova la paüra!”**

Dante Alighieri,

La Divina Comèdia (Cant I, “Infern”)

Traducció: Josep Maria de Sagarra

Il trittico - Giacomo Puccini

Tornar a l'índex

L'Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu amb el seu director titular, Josep Pons.

Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu

L'Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu és l'orquestra més antiga de l'Estat espanyol. Durant gairebé 170 anys d'història, l'Orquestra del Gran Teatre del Liceu ha estat dirigida per les més grans batutes, d'Arturo Toscanini a Erich Kleiber, d'Otto Klemperer a Hans Knapperstbusch, de Bruno Walter a Fritz Reiner, Richard Strauss, Alexander Glazunov, Ottorino Respighi, Pietro Mascagni, Igor Stravinsky, Manuel de Falla o Eduard Toldrà, fins a arribar als nostres dies amb Riccardo Muti o Kirill Petrenko.

Ha estat la protagonista de les estrenes del gran repertori operístic a la península ibèrica del barroc als nostres dies i al llarg de la seva història ha dedicat també una especial atenció a la creació lírica catalana. Va fer el seu debut el 1847 amb un concert simfònic dirigit per Marià Obiols, essent la primera òpera *Anna Bolena*, de Donizetti. Des de llavors ha actuat de forma continuada durant totes les temporades del Teatre. Internacionalment cal destacar el Concert per la Pau i els Drets Humans, organitzat per la Fundació Onuart, retransmès des de la seu de les Nacions Unides a Ginebra el passat 9 de desembre del 2017.

Després de la reconstrucció de 1999 han estat directors titulars Bertrand de Billy (1999-2004), Sebastian Weigle (2004-2008), Michael Boder (2008-2012) i, des de setembre del 2012, Josep Pons.

Intèrprets

Violí I

- Kai Gleusteen
- ▲ Olga Aleshinsky
- ▲ Eva Pyrek
- Joan Andreu Bella
- Aleksandra Ivanovski
- Sergey Maiboroda
- Oleg Shport
- Renata Tanellari
- Yana Tsanova
- Paula Banciu
- Asier Merino
- Oleksandr Sora

Violí II

- ▲ Raul Suárez
- ◆ Rodica Monica Harda
- ◆ Liu Jing
- Mercè Brotons
- Andrea Ceruti
- Charles Courant
- Piotr Jeczmyk
- Magdalena Kostrzewska
- Mihai Morna
- Alexandre Polonski
- Sergi Puente

Viola

- ▲ Alejandro Garrido
- ◆ Fulgencio Sandoval
- Josep Bracero
- Bettina Brandkamp
- Salomé Osca
- Frank Tollini
- Marie Vanier
- Adrià Trulls

Violoncel

- ▲ Cristoforo Pestalozzi
- ◆ Guillaume Terrail
- Andrea Amador
- Esther Clara Braun
- Lourdes Kleykens
- Matthias Weinmann

Contrabaix

- ▲ João Seara
- ◆ Jorge Martínez
- ◆ Cristian Sandu
- Sávio De La Corte
- Javier Serrano

Flauta

- ▲ Albert Mora
- Nieves Aliaño
- ▲ Sandra Luisa Batista

Oboè

- ▲ Barbara Stegemann
- Enric Pellicer
- ▲ Emili Pascual

Clarinet

- ▲ Liam Harman
- Cristina Martín
- ▲ Ferran Garcerà

Fagot

- ▲ Bernardo Verde
- M. José Rielo

Trompa

- ▲ Ionut Pogdoreanu
- Carles Chordà E.
- Jorge Vilalta
- Stef van Herten

Trompeta

- ▲ Josep Anton Casado
- Javi Cantos
- David Alcaraz

Trombó

- ▲ Juan González
- Alejandro Higón
- ▲ Luis Bellver

Cimbasso

- ▲ José Miguel Bernabeu

Timpani

- ▲ Manuel Martínez

Percussió

- José Luis Carreres
- Pere Cornudella
- Pablo Navarro
- Andreu Rico

Arpa

- ▲ Tiziana Tagliani

Celesta

- ▲ Jordi Torrent

Banda interna

Flauta

- Anna Pujol

Trompeta

- ▲ Francesc Colomina
- Estibaliz Collado
- Nacho Civera

Percussió

- Pere Cornudella
- Andreu Ferrandis

Orgue

- Marc Díaz

Piano

- Astrid Steinschaden
- Véronique Werklé

El Cor del Gran Teatre del Liceu

Cor del Gran Teatre del Liceu

El Cor del Gran Teatre del Liceu neix juntament amb el teatre el 1847 i protagonitza des d'aleshores les estrenes a l'estat espanyol de la pràctica totalitat del repertori operístic, del barroc als nostres dies. Al llarg d'aquests gairebé 170 anys, el Cor del GTL ha estat dirigit per les més grans batutes, d'Arturo Toscanini a Erich Kleiber, d'Otto Klemperer a Hans Knappertsbusch, de Bruno Walter a Fritz Reiner, Richard Strauss, Alexander Glazunov, Ottorino Respighi, Pietro Mascagni, Igor Stravinsky, Manuel de Falla o Eduard Toldrà, fins a arribar als nostres dies amb Riccardo Muti o Kirill Petrenko, i per els més grans directors d'escena.

El Cor del GTL s'ha caracteritzat històricament per una vocalitat molt adequada per a l'òpera italiana, consolidant un estil de cant de la mà del gran mestre italià Romano Gandolfi assistit pel mestre Vittorio Sicuri, que en fou el director titular al llarg d'onze anys i que creà una escola que ha tingut continuïtat amb José Luis Basso i Conxita Garcia i actualment amb Pablo Assante. També han estat directors titulars del Cor Peter Burian, Andrés Máspero i William Spaulding.

Intèrprets - *Il tabarro*

Sopranos I

Mercedes Darder
Oihane Gonzalez
Natalia Perelló
Alexandra Zabala
Olatz Gorrotxategi
Margarida Buendia
Maria Genís
Carmen Jimenez
Glòria López
Raquel Lucena
Monica Luezas
Raquel Momblant
Eun Kyung Park

Sopranos II

Aina Martín
Sara Sarroca
Mª Àngels Padró
Helena Zaborowska
Mariel Fontes
Elisabeth Vilaplana

Mezzo-sopranos

Elisabeth Gillming
Gema Hernandez
Marta Polo
Cristina Tena
Yuliia Safonova
Guisela Zannerini

Contralts

Mariel Aguilar
Sandra Codina
Yordanka Leon
Elizabeth Maldonado
Ingrid Venter

Tenors I

José Luis Casanova
Xavier Martínez
Daniel Muñoz
Joan Prados
Llorenç Valero

Tenors II

Carles Cremades
Omar A. Jara
Sung Min Kang
Graham Lister
José Ant^o Medina
Nauzet Valeron

Barítons

Gabriel Diap
Lucas Groppo
Plamen Papazikov
Miquel Rosales

Baixos

Pau Bordas
Miguel Ángel Currás
Dimitar Darlev
Ignasi Gomar
Ivo Mischev

Figurants

Òscar Bosch
Jordi Calpe
Pablo Capuz
Melcior Casals
Alessandro Hartmann
Xevi Jordan
Albert Muntanyola
German Parreño
Ramon Pros
Miquel Roca
Iona Balcells
Núria Bonet
Judit Morcillo
Miriam Moukhles
Marta Niell
Anna Pomar
Gal·la Sabaté
Aina Serena
Conxita Sesé
Aina Tomàs

Intèrprets - *Suor Angelica*

Sopranos I

Mercedes Darder
Oihane Gonzalez
Olatz Gorrotxategi
Carmen Jimenez
Glòria López
Raquel Lucena
Monica Luezas
Raquel Momblant
Natalia Perelló*
Alexandra Zabala
Margarida Buendia
Maria Genís
Eun Kyung Park

Sopranos II

Mariel Fontes
Aina Martín*
Mª Àngels Padró
Sara Sarroca
Helena Zaborowska
Elisabeth Vilaplana

Mezzo-sopranos

Elisabeth Gillming
Gema Hernandez
Yuliia Safonova
Cristina Tena
Guisela Zannerini
Marta Polo

Contralts

Mariel Aguilar
Yordanka Leon
Elizabeth Maldonado
Ingrid Venter
Sandra Codina

Tenors I

José Luis Casanova
Xavier Martínez
Daniel Muñoz
Joan Prados
Llorenç Valero

Tenors II

Carles Cremades
Omar A. Jara
Sung Min Kang
Graham Lister
José Ant^o Medina
Nauzet Valeron

Barítons

Gabriel Diap
Lucas Groppo
Plamen Papazikov
Miquel Rosales

Baixos

Pau Bordas
Miguel Ángel Currás
Dimitar Darlev
Ignasi Gomar
Ivo Mischev

Figurants

Òscar Bosch
Jordi Calpe
Pablo Capuz
Melcior Casals
Alessandro Hartmann
Xevi Jordan
Albert Muntanyola
German Parreño
Ramon Pros
Miquel Roca
Iona Balcells
Núria Bonet
Judit Morcillo
Miriam Moukhles
Marta Niell
Anna Pomar
Gal·la Sabaté
Aina Serena
Conxita Sesé
Aina Tomàs

*Solo de cor

Cor Infantil de l'Orfeó Català

Cor Infantil de l'Orfeó Català

El Cor Infantil de l'Orfeó Català està integrat per cantaires d'11 a 16 anys. Des de la seva fundació fins al 2008 va ser dirigit per Elisenda Carrasco; actualment Glòria Coma i Pedrals n'és la directora i Pau Casan el pianista. Ha actuat a Barcelona, Mallorca, Tàrraga, Pamplona, Sant Sebastià, Montpeller (França) i Pisa (Itàlia). Ha col·laborat amb orquestres i cors de prestigi, com la Gustav Mahler Jugendorchester, Orquestra Filharmònica d'Israel i Jove Orquestra Nacional de Catalunya, entre d'altres. Ha treballat amb els directors E. Pohjola, P. Hyökki, M. Janowski, S. Bychkov, Z. Mehta, J. Nott, I. Fischer, J. E. Gardiner i M. Valdivieso, entre d'altres. Ha actuat al Gran Teatre del Liceu, al Festival Grec i ha treballat sota la direcció escènica de Comediants i Dani Coma.

En l'àmbit de la música simfonicocoral, ha interpretat les parts de cor de nens de la Tercera Simfonia de Mahler i el 2021 interpretà la part infantil de la Passió segons sant Mateu de J. S. Bach, amb l'Orfeó Català, solistes de l'Orquestra Filharmònica de Berlín i l'Orquestra Simfònica Camera Musicae, dirigits per Simon Halsey.

El 2022 ha interpretat la cantata El capità Noè i el seu zoo flotant de J. Horowitz, juntament amb el Cor Mitjans de l'Orfeó Català, sota la direcció musical de Glòria Coma i la direcció escènica de Dani Coma.

Aquesta temporada 2022-23 interpretarà el cor de nens de l'òpera Suor Angelica de G. Puccini a la temporada d'òpera del Gran Teatre del Liceu, i la Passió segons sant Mateu de J. S. Bach al costat del cor Vox Luminis i la Freiburger Barockorchester, dirigits per Lionel Meunier, al Palau de la Música. Al cicle La Casa dels Cants presentarà el programa "De la nit al dia" juntament amb el Cor Petits de l'Orfeó Català, i actuarà amb el cor Bilboko Koral Ekartea, com a resultat de l'intercanvi que els dos cors faran durant la primavera del 2023.

El Cor Infantil forma part de l'Escola Coral de l'Orfeó Català, amb seu al Palau de la Música Catalana, que rep el mecenatge de la Fundació Banco Santander.

Intèrprets

Nens solistes

GHERARDINO

Joy Sánchez: 27 de novembre, 1 i 3 de desembre

Conrad Font: 7 i 11 de desembre

Clara Feliu: 29 de novembre, 9 i 13 de desembre

Vega Torres: 5 i 15 de desembre

Cor Infantil

Suor Angelica

Aina Llamas

Alba Maenner

Alice Mayorga

Alicia Amat

Anna Alegre

Armand Valcarcel

Àuria Mercadé

Bernat Vergé

Berta Domènech

Bru Sobrado

Carla Richter

Cecília Rosés

Clara Feliu

Clara Martí

Clara Ventura

Clara Vila

Clàudia Curtichs

Conrad Font

Dèlia de Gispert

Eleonora Azirova

Enea Morentin

Gerard Calzada

Irene Pulido

Jana Úbeda

Jaume Rius

Joana Cuesta

Joana M Asgeirsdottir

Joy Sánchez

Júlia Valdivieso

Laia Cañamero

Magalí Domínguez

Marina Casan

Marta Sellami

Martina José

Ona Bernad

Pau Martí

Paula Ibáñez

Pol Ramírez

Queralt Salgado

Sayara Díaz

Tesfalem Balcells

Vega Torres

Violeta Bolinches

Xavier Roca

**“Tots aquests mots, en un color obscur,
els vaig veure escrits dalt d’una porta;
i vaig dir: ‘Mestre, quin sentit tan dur!’
I ell em digué, seguint-me el pensament:
‘Ací és on cal que deixes tots els dubtes,
ací hauràs de matar la covardia.
Hem arribat al lloc on jo t’he dit
que trobaràs tanta gent turmentada
que han perdut ja el bé de la raó’.
I havent posat la seua mà en la meua,
amb cara alegre, que em reconfortà,
em féu entrar en els espais secrets.”**

Dante Alighieri,

La Divina Comèdia (Cant III, “Infern”)

Traducció: Joan Francesc Mira

AMB EL TELÓ ABAIXAT

Compositor

Nascut a Lucca (Toscana) i mort a Brussel·les, Giacomo Puccini (1858-1924) va ser el compositor més rellevant de la coneguda com a *giovane scuola* italiana, tot i que la denominació de *verisme* escau molt més a una generació integrada també per Mascagni, Leoncavallo, Giordano o Cilèa, entre d'altres.

Amatents a la recerca de l'expressivitat i de l'emoció per damunt de l'artifici o dels impulsos romàntics, els veristes van ocupar bona part de l'escena teatral italiana durant més de quaranta anys.

Procedent d'una família de músics, Puccini va obtenir èxits —i algun fracàs— dins i fora d'Itàlia, amb una fama que el va dur fins i tot a estrenar òperes als Estats Units. Autor de dotze òperes, va esdevenir el mestre del melodrama musical en partitures d'inqüestionable qualitat i vigència com ara *La bohème*, *Tosca*, *Madama Butterfly* o la pòstuma *Turandot*. Especialment procliu a la caracterització matisada de personatges femenins —indiscutibles protagonistes de les seves òperes—, Puccini va ser igualment un mestre en la “pintura”

de contextos espacials i emocionals, gràcies a la seva imaginació en el terreny de la melodia i la seva erudició en el de l'harmonia.

Bon amant de l'hedonisme i de la vida cosmopolita, el músic italià manté un justificat lloc d'honor en l'esdevenir de l'espectacle operístic del tombant de segle i és un dels noms indispensables de la història del gènere.

Ambrogio Maestri, Brandon Jovanovich (*Il tabarro*)

Libret i llibretista

Amb els llibretistes Giuseppe Adami i Giovacchino Forzano, Puccini va concebre tres òperes que equivaldrien als tres llibres de la *Divina Comèdia* de Dante Alighieri: *l'Infern (Il tabarro)*, el *Purgatori (Suor Angelica)* i el *Paradís (Gianni Schicchi)*.

Il tabarro, amb llibret d'Adami, es basa en *La houpelande* de l'escriptor francès Didier Gold i és la peça més explícitament verista del *Trittico*.

Amb llibret de Giovacchino Forzano, *Suor Angelica* és la segona òpera que integra el tríptic i és un drama de rerefons religiós. Una de les seves particularitats és el fet de ser una òpera cantada exclusivament per dones, en una mostra realment excepcional que segurament té la seva única equivalència en *Billy Budd*, òpera de Benjamin Britten cantada exclusivament per homes.

Per a *Gianni Schicchi*, Forzano es va inspirar en un personatge que apareix al llibre XXX de *l'Infern*, a la dantesca *Divina Comèdia*. És l'única òpera còmica de Puccini.

Lisa Davidsen, Brandon Jovanovich (*Il tabarro*)

Pablo García-López, Valeriano Lanchas (*Il tabarro*)

Estrena

Després de *La rondine*, la següent creació escènica pucciniana no va ser una òpera, sinó tres en un sol acte, independents entre elles, però agrupades amb el títol genèric d'*Il trittico*. El fet que no tinguin res a veure entre si, ni musicalment ni teatralment, fa que poques vegades es representin juntes. És així com *Il tabarro* és una tragèdia de referències netament veristes; *Suor Angelica*, un drama espiritual, i *Gianni Schicchi*, una òpera bufa. Amb tot, la primera de les tres òperes es va començar a escriure el 1912 i va quedar interrompuda per l'escriptura de *La rondine*. Més tard, *Suor Angelica* es va escriure el 1917 i *Gianni Schicchi*, el 1918.

Com a tríptic, el fresc operístic es va estrenar al Metropolitan de Nova York el 1918 i va suscitar opinions diverses. Mentre que *Suor Angelica* va passar sense pena ni glòria, *Gianni Schicchi* va agradar per la seva dimensió farsesca, *Il tabarro* va ser titllada per molts d'òpera terrorífica.

Ermonele Jaho, Mireia Pintó (Suor Angelica)

Estrena al Liceu

Com a *Trittico*, la trilogia pucciniana va arribar per primera vegada a l'escenari del Liceu el 21 de desembre de 1948. Hi ha tornat dues temporades més (1972-73 i 1987-88), malgrat que totes tres òperes s'han programat independentment i complementades amb d'altres òperes de Puccini o d'altres compositors.

Susanna Mälkki (Suor Angelica)

Ambrogio Maestri, Ruth Iniesta (Gianni Schicchi)

Víctor García de Gomar
Director artístic del Gran Teatre del Liceu

Il trittico

*Recorda quan
encara no sabies
que no et tindria
pietat la vida.*

(...)

Joan Margarit:

“Amor i temps” (*Edat roja*, 1991)

Giacomo Puccini, fill d'una família de músics nascut a Lucca l'any 1858, va ser alumne d'Amilcare Ponchielli. Ja de ben petit canta en un cor i enceta els estudis musicals a la mateixa població, on va arribar a ser organista en una de les esglésies de la vila. Esdevé aficionat a l'òpera assistint a les representacions que es fan a la seva ciutat nadiua, al Teatro del Giglio. Una data important: l'11 de març del 1876 va anar a peu a Pisa per veure l'estrena, en aquella ciutat, de l'*Aida* de Verdi; entusiasmat, decideix ser compositor d'òperes.

El seu primer gran èxit serà *Manon Lescaut* (1893), i des d'aleshores es consagrarà exclusivament a l'òpera. Immediatament se succeiran immensos èxits amb títols com ara *La bohème* (1896), *Tosca* (1900) i *Madama Butterfly* (1904). A banda, també escriu *La fanciulla del West* (1910) i *Il trittico* (1918), ambdues estrenades al Met.

Malgrat les evidents afinitats amb els compositors italians coetanis del tombant de segle, els estudiosos sovint es neguen a considerar-lo com a pertanyent al moviment anomenat

verista en un sentit pur. Encara que se li retreu una certa facilitat melòdica, s'oblida sovint que va suscitar l'admiració de musicòlegs, músics o compositors tan referencials com Arnold Schönberg, que el considerava el més gran harmonitzador del seu temps.

Il trittico es va estrenar al Metropolitan Opera House de Nova York el 14 de desembre del 1918. A Europa tot just havia acabat la Primera Guerra Mundial i resultava impensable oferir representacions d'aquesta mena en aquell moment. D'altra banda, Puccini travessa uns moments particularment complexos: moren alguns dels seus amics i ha d'abandonar la seva preuada residència de Torre del Lago. Per fortuna, la seva relació amb Elvira Bonturi (la seva dona) és més serena que anys enrere i, a més, troba refugi en la composició de *Turandot*, un magnífic testament inacabat. En aquest context de crisi, en què es qüestionen profundament els valors de l'època, *La Divina Comèdia* va ser un text referent per a Puccini. Un llibre sublim amb el qual reflexionar sobre el significat de la vida. Així, cadascuna de les parts d'aquesta trilogia buscava una correspondència amb *La Divina Comèdia* de Dante Alighieri: "Infern", *Il tabarro*; "Purgatori", *Suor Angelica*, i "Paradís", *Gianni Schicchi*.

Afectat d'un càncer de gola, és intervingut a Brussel·les el 24 de novembre del 1924, però una crisi cardíaca posa fi a la seva vida cinc dies després. Va deixar inacabada la seva darrera

obra mestra, *Turandot*, presentada pòstumament en una històrica nit del 1926 al Teatro alla Scala de Milà amb direcció musical d'Arturo Toscanini.

Els mitjans compromesos per a l'espectacle van ser considerables; val la pena assenyalar que són tres títols amb escenografies diferents per a cadascun d'ells, amb pocs cantants combinables..., tot plegat exigeix molt als teatres d'òpera quan el programen. Encara que el compositor no hi va poder assistir, perquè només feia un mes que s'havia signat l'armistici de la Primera Guerra Mundial i els viatges encara no eren fàcils, es va comptar amb un repartiment de luxe: Claudia Muzio (Giorgetta), Luigi Montesanto (Michele), Geraldine Farrar (Suor Angelica) i Giuseppe De Luca (Gianni Schicchi). Tanmateix, l'èxit va ser moderat, excepte per al *Gianni Schicchi*, que va rebre importants elogis.

L'obra va ser presentada a Europa per primera vegada al gener del 1919 al Teatro Costanzi de Roma, seguit de Londres, Milà o Viena. A Espanya hi va arribar via el Gran Teatre del Liceu el 21 de desembre del 1948 (a França encara trigaria fins al 1967). Des d'aleshores, al Liceu només ha estat presentada de manera integral (com era el desig del compositor) en tres ocasions: temporades 1948-49, 1972-73 i 1987-88. De manera fragmentada ha estat representada de la següent manera: *Il tabarro*, temporades 1972-73, 1981-82 i 2013-14; *Suor Angelica*, temporades 1957-58, 1967-68 i 2013-14, i *Gianni Sc-*

hichi, temporada 1957-58.

Un tríptic seqüenciat en tres quadres: la foscor tràgica del triangle amorós a la vora del Sena d'*Il tabarro*, prosseguint amb la melodramàtica història de *Suor Angelica* al jardí d'un convent, per, finalment, arribar a una satírica comèdia, en la qual el farsant Gianni Schicchi va a la caça d'una herència a la Florència de Dante. Les tres obres reunides permeten al compositor expressar-se de maneres molt diferents: entre el lirisme i el patetisme amb *Suor Angelica* (el llenguatge més habitual en ell, amb llegat previ d'una rica galeria d'heroïnes tràgiques); un mode singularment dramàtic amb *Il tabarro* (una de les partitures més veristes per l'elecció del tema, la violència de les passions que s'hi desencadenen i dels mitjans musicals i expressius que fa servir); finalment, l'humor amb *Gianni Schicchi*. Aquest element burlesc i picant ja havia aparegut en òperes anteriors del mateix Puccini, com ara el Sacristà de *Tosca*, i en fragments de *La bohème* i *La rondine*. En la vis còmica, podem parlar de la impressionant estela que deixa el *Falstaff* de Verdi.

Quant al treball de sonoritats a la partitura, Puccini integra un aspecte ampli d'estils tradicionals i renovadors. Presideix l'espai la tonalitat, però ja integra maneres noves que han anunciat Stravinsky (a *Petruixka* o a *La consagració de la primavera*) o Schönberg al seu *Pierrot Lunaire*. Tot acceptant influències que encara li eren alienes, Puccini no es va rendir mai a la seva

naturalesa expressiva i sincerament melòdica. Notem un canvi de paradigma a partir de *La fanciulla del West* i, per tant, *La rondine*, *Il trittico* i *Turandot* es plantegen amb més riquesa harmònica i textures orquestrals. Segurament la més sorprenent i innovadora és *Schicchi*, amb un intens i increïble llenguatge orquestral i una immensa paleta expressiva, mentre que *Suor Angelica* és la més convencional, plena de colors diàfans, i *Il tabarro*, la més fosca i bromosa.

Vocalment, les tres obres contenen exigències per als cantants que hi participen. A banda de "O mio babbino caro" o "Senza mamma", podríem destacar moments com el deliciós duo d'amor de Rinuccio i Lauretta, que gairebé clou *Gianni Schicchi*; l'expressiu i trist final de gairebé vint minuts de *Suor Angelica*, o el duet ple de tensió eròtica de Giorgetta i Luigi a *Il tabarro*.

A primera vista semblaria que aquests tres títols no estan connectats entre ells. Això no obstant, una exploració més profunda de l'estructura narrativa revela un sistema general de coordenades amb un subjecte comú, com podria ser la mentida, l'engany, l'ocultació o la mort. La idea de la insistència en cada títol sobre aquest fil conductor fa encara més gran el gaudi de l'espectador i la idea pucciniana de representar les tres partitures en una mateix nit. Amb una mirada en relació amb *La Divina Comèdia* de Dante: els títols se situen entre el cel i l'infern; una situació d'interminable espera que

promet perpètuament una sortida: el purgatori. Així, les tres òperes presenten diverses maneres de viure l'existència, amb destins individuals en un món que sembla tenir poc espai per a l'esperança. Els personatges semblen atrapats en la seva manca de llibertat.

La producció que es presenta per a aquesta ocasió especial al Liceu és la signada per Lotte de Beer per a la Bayerische Staatsoper de Munic; amb un cast insuperable ple de figures importants de la lírica i una direcció musical d'alt voltatge a càrrec de Susanna Mälkki per a aquesta producció delicada i minimalista.

Lotte de Beer treballa a partir d'un escenari simple i pràcticament únic per als tres títols, que posa el focus en el desenvolupament individual de les caracteritzacions. Estableix un clima i un estat d'ànim molt diferenciats per a cada obra, i adopta vestuari d'època, però alhora aconsegueix una gran coherència visual en el disseny de conjunt. Puccini ja descriu amb una precisió fascinant el retrat dels diferents personatges, i les seves demandes per als cantants encara els donen llibertat per descriure infinites possibilitats. D'alguna manera es necessita un equip meravellós amb un total de més de 30 papers sobre l'escenari. Lotte de Beer fa un treball d'orfebreria creant profunditat i caràcter per a cadascun d'ells.

L'escenografia de Bernhard Hammer mostra un espai reduït tancat per unes parets corbes, un eficaç cilindre

tombat a l'interior del qual es desenvolupa tota l'acció. Un dispositiu que crea sentit claustrofòbic i, per tant, augmenta la tensió psicològica dels personatges que van emergint. Tot plegat agafa encara més volada a partir del vestuari brillant de Jorine van Beek (amb un *Gianni Schicchi* ambientat a l'edat mitjana amb un vestuari ple de detalls) i una afortunada il·luminació d'Alex Brok.

A *Il tabarro*, gràcies a alguns elements podrem entendre que estem en una gavarra típica del Sena; l'òpera comença amb l'enterrament del fill de Giorgetta i Michele, i això ja ens fa entrar en la tortuosa trama. A *Suor Angelica* es mostra amb gran intensitat l'enfrontament entre la monja protagonista i la Zia Principessa, que resol de manera brillant el final de l'òpera, amb la mort d'Angelica i una aparició virginal, que és més aviat una somni irreal creat per la ment de la protagonista. Finalment, per donar vida a *Gianni Schicchi*, s'afegeixen elements escènics, i destaca l'excel·lent direcció d'escena, que fa brillar en aquest sentit tots els personatges, tant els principals com els secundaris.

En paraules de Lotte de Beer:

“Aquestes són tres peces molt diferenciades. De fet, Puccini va escriure música molt diferent per a cadascuna d'elles i cada títol se situa en temps i espais molt singulars. Penso que té sentit prendre cada títol individualment i no intentar convertir-los en una sola cosa, però naturalment hem

de construir una sessió: una única experiència teatral.

En aquest viatge, per a les tres peces es recrea la imatge més fosca possible de la humanitat. Veiem la gent com a assassins, ofegats de gelosia i cobdícia, on sempre en volen més i més. Hi ha moltes coses que les fan per amor, però al final tothom és increïblement egoïsta.

Crec que retrocedeix en el temps perquè vol explicar una història sobre la humanitat en totes les èpoques: passat, present i futur. Així, l'escenografia és una mena d'embut que ajuda en l'exercici de mostrar el passat, el present i el futur; i, simbòlicament, també vol representar la línia entre vida i mort.

La mort és omnipresent en les tres òperes d'un sol acte, i determina la relació entre les persones. Per exemple, a *Il tabarro*, una parella no es pot recuperar per la pèrdua del seu fill.

Ens passem tres hores, potser més, mirant les figures que hi ha darrere de la quarta paret. Podem examinar-les, però, al final, de sobte, algú deixa de cantar i comença a parlar. S'està adreçant a nosaltres. Què vol dir això? Això és molt, molt important. Em vaig adonar que el que fa Puccini és parlar-nos directament per fer-nos responsables del que ha passat. Hem estat testimonis de totes les coses dolentes que fan

els humans. I ens interpel·la dient: 'Sí, però tu també has estat gaudint'. De sobte, no es tracta d'un humà abstracte, sinó de nosaltres mateixos. Com a espectador, ens hem vist a l'escenari i ara estem aplaudint un conjunt d'històries terribles".

Tot i no haver assolit mai la popularitat de *La bohème*, de *Tosca* o de *Madama Butterfly*, les tres òperes d'*Il trittico* no s'han deixat de representar mai. Escoltar i veure representat *Il trittico* és, sens dubte, un esdeveniment, una manera d'entendre el present i no pas un viatge al passat. Una obra que condensa un autèntic catàleg d'emocions humanes; una experiència visionària i moral que sempre donarà motius de reflexió, astorament i estupefacció constants.

Es tracta d'una vetllada de ritme trepidant i de gran densitat, ja fixats per l'autor voluntàriament per generar un important contrast dramàtic. Una conjunció feliç de subjectes que ens posaran, com a societat, davant del mirall (la mentida, l'ocultació, la mort...). Drames de la humanitat, conjugats des d'un prisma conceptual i una bona conducció d'actors, a partir dels mecanismes i recursos inspirats d'un compositor responsable d'agitar-nos emocionalment des de la butaca a partir de l'humil llapis, el paper pautat i un llibret capaç d'estimular-lo. Genialitat en estat pur!

(...)

*Sap que la mort
és una simetria
desconeguda
del que ha estat
la vida.*

(...)

Joan Margarit,

“Asplund projecta un cementiri” (Llum de pluja, 1986)

Ermonela Jahno, Mercedes Gancedo (Suor Angelica)

SOBRE LA PRODUCCIÓ

Un túnel que connecta la vida amb el més enllà

Giacomo Puccini va preparar *Il trittico* com una unitat indissoluble en tres parts, inspirat en l'estructura de la *Comèdia* de Dante —Infern, Purgatori i Paradís— i pels retaules medievals que es podien trobar a les esglésies, els famosos tríptics que explicaven una història a partir de la concatenació d'imatges gràcies a un argument o tema comú. És clar que no hi ha una manera obligatòria d'observar un tríptic, i de la mateixa manera que podem triar aturar-nos en una imatge en concret i ignorar-ne les altres, també ha ocorregut, al llarg d'un segle, que els teatres han representat alguna d'aquestes tres òperes breus en un sol acte —*Il tabarro*, *Suor Angelica* i *Gianni Schicchi*— en un programa individual o acompanyades d'obres d'un altre compositor. Fa poques temporades, de fet, al Liceu mateix es va representar *Suor Angelica* juntament amb *Il prigioniero*, de Luigi Dallapiccola, en un doble programa que compartia el tema comú de la pèrdua de la llibertat.

Però no és el que Puccini hauria desitjat. Per al compositor, les tres òperes d'*Il trittico* no eren títols individuals divisibles a conveniència, sinó tres variacions sobre un mateix tema, la

mort, que havien de donar una imatge calidoscòpica al final d'una vetllada. La manera d'arribar a aquest tema era diversa i, fins i tot, contradictòria, ja que *Gianni Schicchi* és una comèdia negra; *Il tabarro*, un quadre verista de misteri i crim, i *Suor Angelica*, un melodrama religiós, però se'n comprèn la intenció: entre totes ens diuen que la mort és un fet natural, inevitable, una gran broma del destí... però que hi ha alguna cosa més a l'altra banda. Encara que, si ens posem emocionals, el lligam més fort entre aquestes tres òperes és el talent de Puccini, el darrer esforç que va arribar a completar gairebé al final de la carrera. Per al públic addicte al geni de Lucca, *Il trittico* és un banquet fenomenal de la millor òpera lírica italiana.

Les representacions d'*Il trittico* com a unitat no són habituals en les òperes mundials —és més, tenen una aura de gran esdeveniment—, i precisament per això les properes funcions al Liceu tenen una importància enorme. De fet, la primera i única escenificació de la trilogia a Barcelona es va produir fa 74 anys, el 1948: per a la immensa part del públic aquesta serà una primera vegada que, tenint en compte el mun-

tatge que es presenta, hauria de ser també inoblidable i transcendental. A les properes funcions pujarà a escena la producció concebuda per la directora d'escena holandesa Lotte de Beer per a la Bayerische Staatsoper de Munic, i que té una qualitat especial: no només presenta les tres òperes de manera creativa, sinó que ho fa respectant el disseny de Puccini, com si fossin tres quadres d'una mateixa història, inseparables entre ells.

Per assolir aquest objectiu, De Beer —amb l'ajuda de l'escenògraf Bernhard Hammer— ha dissenyat un escenari que es presenta als tres títols com un túnel en aparença fosc, però que permet regular diferents quantitats de llum i transmetre la idea que és un canal de pas, ja sigui dins de l'acció —primer pla i teló de fons— o com a metàfora del trànsit de la vida a la mort. L'escenografia concreta de cada òpera, per tant —com pot ser el llit fúnebre en què mor Buoso Donati a *Gianni Schicchi*, o la barca amarrada a un moll del Sena a *Il tabarro*—, s'ajusten al contorn versàtil i abstracte comú per a totes tres, i això permet a De Beer prendre, fins

i tot, una decisió infreqüent: després del final d'*Il tabarro* no hi haurà caiguda del teló, sinó que immediatament començarà *Suor Angelica*. Puccini no volia que les tres òperes estiguessin separades, i Lotte de Beer troba una manera d'unir-les íntimament. L'única separació seria, per tant, estilística: la comèdia àcida es farà tot just després de l'entreacte, quan concloguin les dues tragèdies cruels.

En qualsevol cas, més enllà de l'estètica, l'encert central de la producció busca una excel·lència teatral que sempre ha caracteritzat Puccini, però que es va anar tornant més refinada a mesura que avançava en la seva carrera. Els papers principals d'*Il trittico* no només estan fets per a cantants amb tècnica i experiència, sinó per a actors i actrius capaços de buidar-se emocionalment —en particular, en el paper de Suor Angelica, una de les heroïnes suïcides més difícils de Puccini— o de generar una gran empatia còmica i fer riure el públic, com el murri i estafador Gianni Schicchi. Si *Il trittico* és una experiència indissoluble i absorbent —en temps, idees i emocions—, aquesta producció honra completament el disseny de Puccini.

**“Tota maldat, que és tan odiada al cel,
té com a fi perjudicar: un fi
que, per força o per frau, fa mal als altres.
I com el frau és mal propi de l’home,
li desplaça més a Déu: i els fraudulents
estan més baixos, i han de patir més.**

**El primer cercle és tot de violents;
i com que es fa violència a tres persones,
és fet i dividit en tres seccions.
Es pot fer força a Déu, a si mateix
i als altres, en persona o en els béns.”**

Dante Alighieri,

La Divina Comèdia (Cant XI, “Infern”)

Traducció: Joan Francesc Mira

Argument de l'obra

Il tabarro

Ambrogio Maestri, Lise Davidsen, Brandon Jovanovich (*Il tabarro*)

Acte únic

L'acció transcorre dalt d'un vaixell amarrat als molls del Sena, a París.¹ El capità Michele i la seva esposa Giorgetta són a coberta. Ell contempla la llum del capvespre i Giorgetta contempla la feina dels mossos, a qui convida a un got de vi per compensar la dura feina de càrrega i descàrrega.²

Giorgetta refusa les mostres d'afecte del seu marit, que vol besar-la. Quan Michele baixa a la bodega, la jove flirteja amb Luigi, un dels estibadors, a qui convida a beure juntament amb els seus companys Talpa i Tinca. Luigi es posa a ballar amb Giorgetta a la coberta del vaixell, aprofitant el so d'un músic ambulat.³ Quan Michele torna a aparèixer, els mossos baixen de nou a la bodega.

Frugola, la dona de Talpa, regira la seva bossa i ofereix a Giorgetta el material amb què trafica, mentre es riu de la grotesca parella que forma amb Michele amb eufemismes diversos.⁴ Després, Tinca salta del vaixell per anar a la taverna. Luigi es lamenta de la seva feina.⁵

Giorgetta també es mostra amargada de la vida esclava i nòmada que duu al costat de Michele,⁶ mentre l'escolten Frugola i Luigi. Un cop sols, Giorgetta i Luigi es fonen en una abraçada abans que aparegui de nou Michele.⁷ Luigi li comunica la intenció de desembarcar a Rouen. Després, Giorgetta informa Luigi que deixarà la passarel·la a punt perquè aquell vespre ell pugui tornar quan ella encengui un llumí com a senyal.

Michele es lamenta davant de Giorgetta que ella ja no li dona les mostres d'afecte dels temps passats i li pregunta per què passa tantes nits en vetlla. Ella res-

pon amb evasives abans de retirar-se. Sol a coberta, Michele es lamenta amargament de la fredor que li mostra la seva esposa i sospita de la seva infidelitat, mentre s'interroga sobre qui pot ser-ne l'amant.⁸ Després, encén la pipa, i el llumí confon Luigi, que puja al vaixell pensant que es tracta de Giorgetta. Michele l'intercepta i Luigi treu un ganivet, però és Michele qui l'agafa abans de clavar-lo al ventre de Luigi, que mor a l'instant i després d'haver confessat que estima Giorgetta.

Michele embolica el cadàver amb el tabard, quan apareix Giorgetta. Rosegada pels remordiments, demana perdó a Michele, però obre el tabard i deixa caure el cos de Luigi, mentre obliga Giorgetta a apropar el seu rostre al de l'amant mort.⁹

**Consulteu
l'argument
en format de
lectura fàcil**

Lise Davidsen, Pablo García-López, Valeriano Lanchas (l'abatino)

Comentaris musicals

- 1 Els compassos introductoris del breu preludi descriuen les sinuoses boirines del Sena.
- 2 Puccini juga aquí amb el contrast entre el cant dels mossos del moll i la tensió en el cant de Michele.
- 3 Puccini evoca aires populars de dansa, com ara el vals, amb harmonies dissonants per emular una música desafinada i tronada. Instruments com el triangle i el *glockenspiel* donen un aire exòtic al fragment.
- 4 “Se tu sapessi” és l'ària de Frugola, de caire exòtic.
- 5 “Hai ben ragione... Per noi la vita” és el breu recitatiu i ària de Luigi, d'un dramatisme extraordinari, en la línia del més pur verisme, amb un cant *spianato*, sense oblidar el lirisme inherent a l'òpera italiana i amb un dramàtic acompanyament orquestral.
- 6 En un passatge evocatiu, líric i elegíac, “È ben altro il mio sogno!”, un duo de la més gran volada lírica.
- 7 És el breu duet “O Luigi! Luigi!”, puntuat per les intervencions de l'orquestra, que subratlla la tensió del moment abans de l'aparició de Michele.
- 8 És el moment de la gran ària de Michele, “Nulla! Silenzio!”, segurament la gran ària per a baríton del repertori puccinià, ombrívola i tensa i amb frases incisives com “Dividi con me questa catena!”.
- 9 El final, d'un gran dramatisme i tensió creixents, culmina amb uns intensos acords incisius de l'orquestra.

English synopsis

Il tabarro

Single act

The action takes place on a boat moored in the banks of the Seine, in Paris.¹ The captain Michele and his wife Giorgetta are on deck. He is viewing the evening light while Giorgetta is watching the deckhands work; she invites them to a glass of wine to reward them for the hard work of loading and unloading.²

Giorgetta refuses the shows of affection from her husband, who wants to kiss her. When Michele goes down to the cellar, the young woman flirts with Luigi, one of the deckhands, whom she invites to a drink with his companions Talpa and Tinca. Luigi starts to dance with Giorgetta on the ship's deck, taking advantage of the sound of a strolling musician.³ When Michele reappears, the deckhands go back down to the cellar.

Frugola, Talpa's wife, rummages through her bag and offers Giorgetta the material she traffics in, while she laughs at the grotesque couple she and Michele make with different euphemisms.⁴ Then Tinca jumps off the boat to go to the tavern. Luigi laments his job.⁵

Giorgetta is also bitter about the slavish, nomadic life she leads by Michele's side,⁶ while Frugola and Luigi listen to her. Once alone, Giorgetta and Luigi embrace before Michele appears again.⁷ Luigi tells her of his intention to disembark in Rouen. After that, Giorgetta informs Luigi that she will leave the gangway ready for him to return that evening when she lights a match as a signal.

Michele laments to Giorgetta that she no longer shows him the affection she used to and asks her why she spends so many sleepless nights. She responds evasively before withdrawing. Alone on deck, Michele bitterly regrets his wife's coldness towards him and suspects her infidelity, while he wonders who her lover might be.⁸ Afterwards, he lights the pipe, and the light confuses Luigi, who climbs onboard thinking that it is Giorgetta. Michele intercepts him and Luigi pulls out a knife, but Michele grabs it and plunges it in Luigi's belly, who dies instantly after confessing that he loves Giorgetta.

Michele is wrapping the tabard around the corpse, when Giorgetta appears. Torn by remorse, she demands Michele's forgiveness, but he unwraps the tabard and lets Luigi's body fall, while forcing Giorgetta to bring her face close to that of her dead lover.⁹

Musical comments

- 1 The introductory bars of the brief prelude evoke the sinuous mists of the Seine.
- 2 Here, Puccini is playing with the contrast between the song of the deckhands and the tension in Michele's song.
- 3 Puccini evokes popular dance tunes, such as the waltz, with dissonant harmonies to emulate out-of-tune, thundering music. Instruments such as the triangle and the *glockenspiel* give this passage an exotic feel.
- 4 'Se tu sapessi' is Frugola's exotic aria.
- 5 'Hai ben ragione... Per noi la vita' is Luigi's brief yet extraordinarily dramatic recitative and aria, similar to the purest verismo, with a *spianato* song that nonetheless reveals the lyricism inherent to Italian opera, and with a dramatic orchestral accompaniment.
- 6 In an evocative, lyrical and elegiac passage, 'È ben altro il mio sogno!', a great lyrical duo.
- 7 It is the brief duet 'O Luigi! Luigi!', punctuated by the orchestra, which underscores the tension of the moment before Michele appears.
- 8 This is the moment of Michele's great song, 'Nulla! Silenzio!', surely the greatest aria for baritone in Puccini's repertoire, dark and tense and with incisive phrases such as 'Dividi con me questa catena!'
- 9 The finale, which is exceedingly dramatic, with heightening tension, culminates with intense incisive chords from the orchestra.

Argument de l'obra

Suor Angelica

Daniella Barcellona, Ermoneia Jahò, Anna Pomar (Suor Angelica)

Acte únic

L'acció transcorre en un convent, el 1600. Angelica és la neboda d'una dona dura i inflexible. La jove ha estat obligada a entrar al convent després d'haver tingut un fill il·legítim. En alçar-se el teló, ja han passat set anys d'ençà de l'ingrés d'Angelica al convent.

A l'església s'està cantant un "Ave Maria".¹ La germana zeladora renya dues monges que han arribat tard a l'ofici i després s'anuncia una estona de temps lliure per a la comunitat. Angelica cuida les flors mentre la germana Genoveva lloa la llum del sol que es filtra pels murs del convent i es reflecteix damunt l'aigua.² La mestra de novícies fa saber que aquell fenomen només té lloc tres vegades l'any. Genoveva proposa aleshores dur una mica d'aquella aigua daurada a la tomba de la germana Bianca Rosa.

La germana Genoveva havia estat pastora abans d'entrar al convent i enyora les ovelles dels ramats que cuidava durant la infantesa. Interrogada per les seves companyes, Angelica respon que ella no té cap desig, però les monges saben que menteix: fa set anys que Angelica no sap res de la seva família i estan segures que desitja fervorosament tenir-ne notícies. Després, Angelica cull herbes per guarir la germana Chiara de les picades d'una vespa. La calma es veu interrompuda per uns rumors inquietants: algú acaba d'arribar al convent.

La visita és de la Zia Principessa, la tia de Suor Angelica. Ha demanat veure la seva neboda i les dues dones es queden soles. La princesa no mira Angelica, deshonorada i maleïda per la família després del seu fortuït embaràs. Els pares d'Angelica han mort i la seva tia només ha vingut perquè la jove monja firmi un do-

cument legal. Angelica vol mostrar els seus sentiments a la seva tia, però aquesta li ho impedeix.³ Tanmateix, fa saber a la neboda que la seva germana està a punt de casar-se amb algú que no ha tingut en compte el deshonor de la família. La jove monja demana aleshores notícies sobre el fill que va tenir, però la princesa calla. Finalment, Angelica sap la terrible veritat: fa dos anys, el nen va emmalaltir i va morir. Angelica s'agenolla per invocar la memòria del seu fill després que la seva tia, fredament, s'hagi retirat amb el document signat.⁴ Quan les monges entren a la cel·la d'Angelica, la troben en estat de trànsit.

A la nit, Angelica surt de la cel·la amb un flascó ple de verí. S'acomiada de les seves companyes i, després d'haver ingerit el verí, s'adona que està en doble pecat mortal: en primer lloc, per aquell nen il·legítim, i, en segon lloc, per haver-se suïcidat, la qual cosa l'allunyarà per sempre de l'esperit del seu fill.

En un últim acte de desesperació, Angelica demana a la Verge Maria que la perdoni. Tot seguit, s'esdevé el miracle: l'església s'il·lumina. Als peus de la Verge, la imatge d'un infant camina cap a la moribunda Angelica. Envoltant amb els seus braços aquella visió, Angelica mor als peus de l'altar. Els llums s'apaguen i cau el teló.⁵

Consulteu
l'argument
en format de
lectura fàcil

Comentaris musicals

- 1 La pregària està precedida pel toc de campanes del convent i per un passatge sinuós de la corda.
- 2 “O sorelle, sorelle”, puntuat per l'acompanyament dels instruments de fusta de l'orquestra.
- 3 El cant de la Zia Principessa és auster, sever, mancat de pietat, especialment en el passatge “Di frequente, la sera”.
- 4 L'ària “Senza mamma, o bimbo, tu sei morto” va de la tendra evocació del nen mort (“Ora che sei un angelo”) a la desesperació (“Quando potrò morire?”) i culmina amb l'expansiva frase “Parlami, parlami, amore!”, que culmina amb un la sobregut en pianíssim.
- 5 Acompanyat per la pregària “O gloriosa virginum” amb el cor i Angelica. L'orgue, l'arpa i els plats contribueixen a crear una textura mística i envoltada del misteri que implica el miracle que transcorre en escena.

English synopsis

Suor Angelica

Single act

The action takes place in a convent in 1600. Angelica is the niece of a hard, inflexible woman. The young woman has been forced to enter the convent after having had an illegitimate child. When the curtain rises, 7 years have gone by since Angelica entered the convent.

An 'Ave Maria' is being sung in the church.¹ The sister warden scolds two nuns who have come to the office late and then announces free time for the community. Angelica takes care of the flowers while sister Genoveva praises the sunlight that filters through the walls of the convent and is reflected in the water.² The novice teacher makes it known that this phenomenon only occurs three times a year. Genoveva then suggests taking some of that golden water to the tomb of her sister Bianca Rosa.

Sister Genoveva had been a shepherdess before entering the convent, and she misses the sheep from the flocks she tended as a child. When questioned by her fellow sisters, Angelica answers that she has no desire, but the nuns know that she is lying: it has been seven years since Angelica has heard anything about her family, and they are sure that she fervently desires to hear from them. Afterwards, Angelica grows herbs to heal her sister Chiara from a wasp sting. The calm is interrupted by disturbing rumours: someone has just arrived at the convent.

The visit is from the Zia Principessa, Suor Angelica's aunt. She has asked to see her niece, and the two women are left alone. The princess does not look at Angelica, disgraced and maligned by the family after her unwelcome pregnancy. Angelica's parents have died, and her aunt has only come to get the young nun to sign a legal document. Angelica wants to show her feelings to her aunt, but she prevents her from doing so.³ However, she lets her niece know that her sister is about to marry someone who has not taken the family dishonour into account. The young nun then asks for news about the child she had, but the princess remains mute. Finally, Angelica learns the terrible truth: two years ago, the child became ill and died. Angelica is agitated to invoke her son's memory after her aunt has coldly left with the signed document.⁴ When the nuns enter Angelica's cell, they find her in a trance.

At night, Angelica comes out of the cell with a flask full of poi-

son. She bids her companions farewell, and after having ingested the poison, she realises that she has committed two mortal sins: first having the illegitimate child, and secondly committing suicide, which will forever separate her from her son's spirit.

In a last act of desperation, Angelica asks the Virgin Mary to forgive her. Then the miracle unfolds: the church is illuminated. At the foot of the Virgin, the image of an infant walks towards the dying Angelica. Wrapping her arms around that vision, Angelica dies at the foot of the altar. The lights go out and the curtain falls.⁵

Musical comments

- 1 The prayer is preceded by the ringing of the convent bells and a sinuous string passage.
- 2 'O sorelle, sorelle', punctuated by the accompaniment of the orchestra's woodwinds.
- 3 The song of the Zia Principessa is austere, severe and lacking in mercy, especially in the passage 'Di frequente, la sera'.
- 4 The aria 'Senza mamma, o bimbo, tu sei morto' goes from the tender evocation of the dead child ('Ora che sei un angelo') to despair ('Quando potrò morire?') and culminates with the expansive phrase 'Parlami, parlami, amore!', which ends with a quiet treble note.
- 5 Accompanied by the prayer 'O gloriosa virginum' with the choir and Angelica. The organ, the harp and the cymbals help to create a mystical texture swathed in the mystery of the miracle that takes place on stage.

Argument de l'obra

Gianni Schicchi

(Gianni Schicchi)

Acte únic

Florència, 1299. Acaba de morir Buoso Donati, ric mercader florentí.¹ Els seus familiars en lamenten la pèrdua plorant el recent difunt, però Betto, el seu cunyat, proclama que corren rumors que Donati hauria llegat tots els seus béns a un convent de frares. Tots els parents aprofiten l'oportunitat per buscar el testament de Donati al seu dormitori, a fi de canviar-lo.

Rinuccio, un dels joves emparentats a Donati per ser nebot de Zita (cosina del mort), troba el document i la resta se li abraonen per obrir-lo. Enmig de la confusió, Rinuccio ordena a Gherardino que vagi a buscar Gianni Schicchi, un pagès enriquit recentment arribat a Florència i pare de Lauretta, jove enamorada de Rinuccio, corresposta pel nebot de Schicchi.

Efectivament, el testament confirma que Donati ha testat en favor dels frares, però Rinuccio diu als seus parents que Schicchi podria ajudar-los a canviar les darreres voluntats del difunt.²

Tothom mostra menyspreu pel nou ric. Quan arriba Schicchi, ho fa acompanyat de Lauretta i rep les invectives de Zita, mentre el seu nebot Rinuccio i Lauretta sospiren d'amor en un racó. Sorpresos per Zita i Schicchi, els volen separar, però Lauretta suplica al seu pare que ajudi els parents de Donati mentre es confessa enamorada de Rinuccio.³

Commogut, Schicchi es disposa a prestar la seva ajuda. Aprofitant que ningú de fora de la família ni els servents s'ha assabentat del decés de Donati, ordena que en traslladin el cos a una cambra del costat.

Iván Ayón-Rivas (Gianni Schicchi)

Arriba el metge, Maestro Spinelloccio. Schicchi parla des de darrere d'unes cortines, imitant la veu de Donati, que demana al facultatiu que torni aquell vespre.

Schicchi explica el seu pla: suplantarà Donati ficant-se al seu llit i dictant un nou testament que els afavorirà. Tothom hi està d'acord i fan les peticions del que volen heretar, tot i que es genera una sorollosa disputa i els parents de Donati dipositen en Schicchi la seva confiança. Aquest els recorda que, segons la llei florentina, a qui substitueixi un testament de manera il·lícita se li tallarà la mà.⁴

Apareix el notari, Messere Amantio. Fent-se passar per Buoso Donati i imitant-ne la veu, Gianni Schicchi dicta el testament i les darreres voluntats: el funeral ha de ser pobre, amb una despesa inferior a dos florins. Als frares se'ls llegaran cinc miserables lliures. A

Simone, Zita, Betto, Nella, Gherardo, Ciesca i Marco se'ls llogaran diverses propietats. Però la mula, els molins de Signa i la casa de Florència seran per a... Gianni Schicchi.⁵

El notari marxa després de rubricar el testament, davant de la perplexitat dels parents de Donati, els quals maleeixen Schicchi i intenten robar tot el que poden.⁶ Però Gianni Schicchi els fa fora de la casa, ara que ja és seva. Lauretta i Rinuccio, aliens al batibull generat, es prometen amor etern.⁷ Commogut, Gianni Schicchi confessa als espectadors que per aquesta broma ha estat arrossegat a l'infern. Però demana l'aplaudiment del respectable, en cas que s'hagi divertit.⁸

**Consulteu
l'argument
en format de
lectura fàcil**

(Gianni Schicchi)

Comentaris musicals

- 1 Puccini escriu un breu passatge, a mode de preludi, marcadament burlesc, un allegro en si bemoll major en $\frac{3}{4}$ al llarg de 23 compassos que donen pas al largo introductorí abans de les primeres intervencions vocals.
- 2 El recitatiu “Avete torto” i l'ària “Firenze è come un albero fiorito” són els dos grans monòlegs de Rinuccio. El to burlesc es reforça en l'aire de fanfara sobre el “Motteggiatore! Beffeggiatore!”, mentre que el lligam entre Rinuccio i Lauretta es palesa en l'exposició del tema “O mio babbino caro” abans de la frase “L'Arno, prima di correre alla foce”, en al·lusió al riu que travessa Florència i que Lauretta també citarà en la cèlebre ària.
- 3 “O mio babbino caro” és una de les àries més cèlebres del repertori puccinià. Lauretta expressa el seu amor cap al pare (a qui anomena amb el diminutiu de “babbo” —papà—, que és “babbino”) amb un tractament dolç i volgudament càndid, amb l'explícita indicació “andantino ingenuo” a la partitura. Puccini inclou igualment una explícita indicació expressiva (“piangendo” —plorant—) sobre el conclusiu “babbo, pietà, pietà!”.
- 4 El passatge “Prima un avvertimento” culmina amb un elegíac i molt líric “Addio Firenze”, en què Puccini marca diversos matisos expressius en la línia de cant. El passatge és recollit pels parents de Donati.
- 5 L'escena amb el notari és de gran comicitat, especialment per les intervencions de Schicchi, estrafant la veu com si fos Buoso Donati i amb les intervencions pietoses dels familiars, falsament commoguts.
- 6 El “Ladro, ladro, furfante!” representa una explosió vocal i orquestral, amb l'ús de dissonàncies mentre Schicchi exclama “Via! Via!”.
- 7 En contrast, el lirisme fa acte de presència en el breu passatge reservat a Lauretta i Rinuccio “Lauretta, staremo sempre qui”.
- 8 Schicchi conclou amb un passatge recitat, sobre un suggeridor acompanyament orquestral, que donarà pas a una marcada fanfara de tall innegablement còmic.

English synopsis

Single act

Florence, 1299. Buoso Donati, a wealthy Florentine merchant, has just died.¹ His relatives grieve the loss by mourning the recently deceased, but Betto, his brother-in-law, proclaims that there are rumours that Donati has taken all his possessions to a convent of friars. All the relatives take the opportunity to search for Donati's will in his bedroom in order to change it.

Rinuccio, one of the young men related to Donati because he was the nephew of Zita (Donati's cousin), finds the document and the others urge him to open it. In the midst of the confusion, Rinuccio orders Gherardino to go to look for Gianni Schicchi, a wealthy peasant recently arrived in Florence, and father of Lauretta, Rinuccio's young lover, who is also in love with Schicchi's nephew.

In fact, the will confirms that Donati bequeathed his possession to the friars, but Rinuccio tells his relatives that Schicchi could help them to change the deceased's last will and testament.²

They all show their contempt for the nouveau riche. When Schicchi arrives, he is accompanied by Lauretta and is the garget of invectives from Zita, while his nephew Rinuccio and Lauretta yearn for love in a corner. Surprised by Zita and Schicchi, who want to separate them, Lauretta begs her father to help Donati's relatives while she confesses she is in love with Rinuccio.³

Moved, Schicchi is willing to help her. Taking advantage of the fact that no one outside the family or the servants knew about Donati's death, he orders the body to be moved to a room on the side.

The doctor, Master Spinelloccio, arrives. Schicchi speaks from behind curtains, imitating Donati's voice, asking the doctor to return that evening.

Schicchi outlines his plan: he will replace Donati by lying on his bed and issuing a new will in their favour. Everyone agrees and requests what they want to inherit, but a quarrel breaks out and Donati's relatives place their trust in Schicchi. He reminds them that according to Florentine law, whoever illicitly replaces a will will have his hand cut off.⁴

The notary, Messere Amantio, appears. Impersonating Buoso Donati and imitating his look, Gianni Schicchi states his last will and

testament: his funeral must be poor and cost less than two florins. The friars will receive a measly five pounds. Simone, Zita, Betto, Nella, Gherardo, Ciesca and Marco will receive several properties. But the mule, the mills of Signa and the house in Florence will go to... Gianni Schicchi.⁵

The notary leaves after signing the will, much to the perplexity of Donati's relatives, who curse Schicchi and try to steal as much as they can.⁶ But Gianni Schicchi makes them leave the house now that it is already his. Laretta and Rinuccio, outside the hullabaloo, swear eternal love.⁷ Touched, Gianni Schicchi confesses to the spectators he has been sent to hell for this trick. But he asks for the applause of the audience, in case they had fun.⁸

Musical comments

- 1 Puccini wrote a brief passage, as a overtly burlesque prelude, an allegro in B flat major in three-quarter time over 23 bars that give way to the introductory largo before the first vocal appearances.
- 2 The recitative 'Avete torto' and the aria 'Firenze è come un albero fiorito' are great Rinuccio's monologues.. The burlesque touch is enhanced in the fanfare of 'Motteggiatore! Beffeggiatore!', while the link between Rinuccio and Laretta is highlighted in the exposition of the theme 'O mio babbino caro' before the phrase 'L'Arno, prima di correre alla foce', in allusion to the river that crosses Florence, which Laretta will also quote in her famous aria.
- 3 'O mio babbino caro' is one of the most famous arias in Puccini's repertoire. Laretta expresses her love for her father (whom she calls the diminutive of 'babbo', dad, which is 'babbino') with a sweet and deliberately candid way, with the explicit instruction of 'andantino ingenuo' in the score. Puccini also includes an explicit expressive instruction ('piangendo' - weeping) in the conclusion 'babbo, pietà, pietà!'.
- 4 The passage 'Prima un avvertimento' culminates with an elegant and very lyrical "Addio Firenze", in which Puccini marks several expressive nuances in vocals. The passage is sung by Donati's relatives.
- 5 The scene with the notary is extraordinarily comical, especially in Schicchi's, who does vocal acrobatics to sound like Buoso Donati, with the pious voices of the relatives, who are falsely moved.
- 6 'Ladro, ladro, furfante!' is a vocal and orchestral explosion, with the use of dissonances as Schicchi exclaims 'Via! Via!'.
- 7 In contrast, lyricism makes its presence felt in the brief passage reserved for Laretta and Rinuccio, 'Laretta, staremo sempre qui'.
- 8 Schicchi concludes with a recited passage over a suggestive orchestral accompaniment, which gives way to an undeniably comic fanfare.

*“Ah! si on savait ! ... des
pauvres petites de seize ans,
avec des yeux comme des
violettes, des grands yeux,
encore trop petits cependant
pour pleurer toutes leurs
larmes ! ... Elles ont eu
raison... les petites de seize
ans... sans l’amour, sans “son
amour”, la vie... c’est rien !”*

Didier Gold

*La Houppelande, monòleg del barquer (text sobre el qual es basa *Il tabarro*)*

La idea de la mirada de la mort que tenen societats diferents

Armand Puig i Tàrrach

Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

El dia 14 de desembre de 1918, al Metropolitan Opera House de Nova York, es va representar per primera vegada *Il trittico* de Giacomo Puccini. El músic de Lucca tenia seixanta anys i li quedaven quasi sis anys de vida, uns anys determinats per una salut precària. Puccini, fumador recalcitrant, moriria d'un càncer de laringe l'any 1924. D'altra banda, feia poques setmanes, l'11 de novembre, que Alemanya havia signat l'armistici a Compiègne. El terrible conflicte de la Primera Guerra Mundial havia suposat la mort de nou milions de persones, entre militars i civils. Mai, fins aleshores, una guerra havia produït directament una mortaldat tan gran. Puccini, home sensible a la història de la seva època i als dolors humans, havia viscut el conflicte bèl·lic amb angoixa, fins al punt que va témer d'embarcar-se cap a Amèrica per por de morir si el vaixell s'enfonsava en ple Atlàntic per una mina alemanya sense explotar. No va assistir, doncs, a la *première* del seu *Il trittico* al Metropolitan.

Daniella Barcellona, Ermoneia Jaho (Suor Angelica)

Aquestes consideracions, personals i contextuals, no són alienes a la tria de la temàtica i de la disposició d'*Il trittico* puccinià, un aplec de tres òperes d'un sol acte anomenades genèricament amb un terme, *tríptic*, que prové del món de l'art i de l'edició, i que aquí s'aplica a una obra musical. En efecte, el protagonista absolut de les tres òperes (*Il tabarro*, *Suor Angelica* i *Gianni Schicchi*) és la mort. Aquesta n'és el fil conductor, tot i haver ambients, èpoques i personatges diversos en cadascuna de les tres òperes. Així, passem del París d'inicis del segle xx, concretament d'un moll del riu Sena, on hi ha ancorada una barcassa de les que transporten mercaderies, on viuen Michele i Giorgetta, a un

monestir femení italià del segle XVII, particularment al claustre i a les dependències i els espais monàstics, on resideix Suor Angelica, i acabem al segle XIII, a casa d'un burgès de Florència, que tot just ha mort i del qual la parentela pretén els béns, que acabaran, però, en mans de l'astut Gianni Schicchi.

Feia anys que Puccini pensava a fer un tríptic, un aplec de tres òperes d'un sol acte. Fins i tot el 1912 demana al gran poeta Gabriele d'Annunzio que li escrigui tres “piccoli atti... di dolci e piccole cose e persone”, com recorda Virgilio Bernardoni. El projecte no arribarà a fer-se realitat. Caldrà esperar als anys 1916-1917 perquè Giovacchino Forzano escrigui *Suor Angelica* i *Gianni Schicchi*, i hi afegeixi —com a

Maria Luisa Corbacho (Suor Angelica)

primera peça del tríptic— *Il tabarro*, obra de Didier Gold estrenada el 1910 amb el títol de *La Houppelande* i que Giuseppe Adami elaborarà i adaptarà posteriorment per a Puccini com a llibret operístic. D'aquesta manera, a diferència dels projectes anteriors en els quals Puccini maneja arguments inspirats en les tres parts de *La Divina Comèdia* de Dante, en els relats de Gorki o en la creació literària d'Annunzio, *Il trittico* conté tres arguments relacionats entre ells pel fet que efectuen una mirada diferenciada sobre la mort en societats diferents.

La visió sobre la mort depèn, però, de la filosofia sobre la vida. Hi ha un lligam estret entre el pensament sobre com cal viure i la idea que hom té sobre el fet de morir. Els credos i les creences de tots els temps, però també els sistemes filosòfics, s'han expressat sobre la relació entre la vida i la mort. La diferència fonamental entre ells és la idea sobre allò que hi ha després de la mort: la resurrecció del cos i de l'esperit destinats a una vida plena (judaisme, cristianisme i islam), la reencarnació i la

transformació progressiva en realitats efímeres o definitives (hinduisme i budisme), la dissolució de l'ésser personal provocada per la mort que porta al no res. Tanmateix, hi ha una segona mirada davant la mort que es fixa concretament en la manera de morir. Hi ha molts tipus de mort: valentes i covardes, anunciades i accidentals, desitjades i temudes, cercades i sobrevingudes, beneïdes i maleïdes, provocades i incidentals. Puccini té en compte tots dos registres: el tipus de mort i la destinació final de la persona que mor.

“Hi ha un lligam estret entre el pensament sobre com cal viure i la idea que hom té sobre el fet de morir.”

L'autor d'*Il trittico* escull dos models de mort, situats als antípodes l'un de l'altre: la mort de Luigi, assassinat per Michele a *Il tabarro*, i la mort de Suor Angelica, barreja de suïcidi i elevació mística, en la segona òpera del tríptic. I, fent un contrapunt altament irònic, una “mort” que no és mort, la de Gianni Schicchi, que suplanta Buoso Donati, l'home que realment ha mort, en la tercera òpera. En el cas de Luigi, amant de Giorgetta, la muller de Michele, es representa la mort sòrdida, amb un Luigi escanyat i el seu cadàver embolicat amb el mateix tabard que havia servit de penyora d'amor entre Michele i Giorgetta. En el cas de *Suor Angelica*, ens trobem davant la mort sublimada, amb una aparició de la Mare de Déu, la qual porta a la monja suïcida el seu fill difunt, ara a la glòria del cel, i converteix la dona condemnada en dona salvada.

El tríptic es clou amb una mort fictícia, la de Gianni Schicchi, de to plenament irònic, que provoca la hilaritat de l'espectador. Puccini vol riure's ara de la mort, després de descriure-la, en les altres dues òperes, com a quelcom sòrdid i com a quelcom sublimat. Aquí, la ironia, que ratlla el sarcasme, juga amb la mort, la porta al món dels vius, la domestica i la fa comare de les misèries humanes (l'avarícia i la corrupció), dels sentiments més autèntics (l'amor de dos joves) i, per damunt de tot,

d'un dels comportaments més lloats entre els humans (l'astúcia, que en aquest cas es val de l'engany i de la impostura). La mort sòrdida, la mort sublimada, la mort fictícia: heus ací el motiu de les tres òperes que formen el tríptic de Giacomo Puccini.

“Puccini té en compte tots dos registres: el tipus de mort i la destinació final de la persona que mor.”

La mort és, sovint, la culminació de la vida: les persones moren tal com han viscut. Aquesta correlació es verifica en les dues primeres òperes d'*Il trittico* puccinià. *Il tabarro* descriu una humanitat castigada per una existència sense sentit ni aspiracions. L'horitzó és una barcaassa immòbil, amarrada al riu Sena, fosca i sense cap bellesa, imatge de la vida de les persones que es mouen al seu voltant: un home alcoholitzat (Tinca), una dona que remena les escombraries i somia tenir una caseta (Frugola, casada amb Talpa), un jove descarregador que imagina amb Giorgetta un futur sense consistència (Luigi), una dona nostàlgica de Belleville —el barri de París, la ciutat on va néixer— que viu una relació amorosa fora del matrimoni (Giorgetta), el patró de la barcaassa que va perdre el fill tot just nat i que ara ha perdut l'amor de la seva dona (Michele).

Tot esdevé trist i depriment, amb una música que construeix un món ferit, de pauses, de cadències, de repeticions, en el qual els personatges es mouen sense esperança. Tots ells són éssers humans insatisfets, que malbaraten la vida, inexorablement atrapats per un destí obscur, com la boira que embolcalla el riu i els embolcalla a ells mateixos. Canta Luigi: “Per a nosaltres la vida no té cap valor, i les alegries es converteixen en penes”. I Frugola replica que “la mort és el remei de tots els mals”. Michele rebla el clau: “La pau es troba en la mort”.

Els personatges comparteixen una mateixa filosofia de la vida, que es basa en la impossibilitat de ser feliç, ni que sigui a expences d'una passió desbocada, com Giorgetta, la qual resta, malgrat tot, insatisfeta. Aquesta exclama: “Come è difficile esser felici!”. I Luigi explica la raó

de la seva relació passional amb ella: “Robar plegats alguna cosa a la vida”. Giorgetta es mostra insensible al record dels temps en què ella i Michele s'acaronaven mentre es resguardaven sota el tabard, ni tan sols vol recordar el seu fill mort fa uns quants mesos. Michele, el pare de l'infant, evoca el passat comú amb Giorgetta, però ella no en vol saber res. Tot ho fia a la passió per Luigi. Refusa Michele amb brusquedat i aquest constata amargament que la seva dona ja no sent res per ell. Intueix que hi ha un amant i descobreix casualment qui és. Ara, el tabard, instrument d'amor, es converteix en instrument d'odi i de mort: el cos mort de Luigi, escanyat violentament per Michele i embolicat pel tabard, rodola als peus de Giorgetta.

(il tabarro)

A *Suor Angelica*, la llòbrega barcaassa del Sena es torna un jardí florit amb tota classe de plantes, el riu fosc de París es converteix en la font cristal·lina d'un claustre, la duresa amb què es tracten les persones a la barcaassa esdevé una exquisidesa de relacions quasi celestials al monestir, el fill mort en un racó de la barcaassa passa a ser un fill ros i blanc que baixa del cel conduït per la Mare de Déu, la dona que està atrapada en la relació adúltera (Giorgetta) es contraposa a la dona que ha tingut un fill de pare desconegut i ha entrat en un monestir per expiar el seu comportament (Angelica). Giorgetta acaba abraçada al cadàver del seu amant, oblidadissa del seu fill mort, mentre que Angelica mor veient que el seu fill de cinc anys, mort a la terra però viu en el cel, va cap a

ella, empès pel gest de Santa Maria. La mort sòrdida s'ha convertit en la mort sublimada. El contrast és total.

En efecte, *Suor Angelica* no seria, probablement, una òpera tan “angelical” sense el contrast, buscat i aconseguit, amb *Il tabarro*. N'hi ha prou de constatar quina és la visió de la mort que expressa Angelica: “La morte è vita bella!”. De fet, Angelica, quan s'assabenta que el seu fill és mort, tan sols pensa a retrobar-lo després que ella mateixa mori: “Quan podré volar amb tu cap al cel?”, exclama, i afegeix: “Quan podré veure't? Quan podré besar-te?”. La mort és vida perquè, un cop deixat aquest món, torna aquell que s'ha perdut mentre vivia. Per a Angelica la mort és tan sols la fi de l'espera abans del retrobament definitiu i l'inici d'una vida sense fi.

Angelica pensava que el seu fill era viu i que tan sols podia aspirar a imaginar, des del monestir, com eren els seus ulls i la seva cara, com es feia gran i bonic. Però, quan la seva tia princesa li fa saber que l'infant és mort, aleshores la seva ànsia de mare no pot resistir més i, en una barreja d'exaltació i obstinació, decideix anticipar el moment de la seva pròpia mort, gràcies a la qual podrà veure finalment el seu fill, que és al cel. Angelica decideix suïcidar-se bevent una infusió de cicuta, planta que creix al jardí monàstic. Però, quan l'ha beguda, s'adona que ha perdut el cap “per amor di mio figlio” i ha comès suïcidi. L'exaltació quasi mística es converteix en desesperació, ja que, si mor en pecat mortal, no podrà anar al cel i es condemnarà per sempre. Llavors s'adreça a la Mare de Déu suplicant-li que la salvi: “Una madre ti prega, una madre t'implora”. La resposta celestial és immediata: els àngels canten l'himne “O gloriosa virginum” (“Oh gloriosa entre les verges”), dedicat a la reina dels cels, i aquesta porta a Angelica la salvació i el perdó: l'espera la glòria, on podrà gaudir per sempre del seu fill estimat.

Il trittico de Puccini acaba amb el toc còmic i irònic de l'òpera *Gianni Schicchi*, després del doble registre tràgic anterior. Propera al cant XXX de l'“Infern” de Dante i al *Falstaff* de Verdi, l'òpera barreja coses antagòniques com l'argument burlesc de la suplantació del cadàver i la descripció de l'amor entre dos joves amants, les lamentacions fúnebres dels parents gasius i la seva enrabiada invectiva contra els frares a qui Donati havia fet hereus universals. Aquí, més que en les altres dues òperes, la música, amb les seves estridències i dissonàncies, fa de text i mostra, amb tons macabres, que la mort és una realitat que la ironia contribueix tan sols a mitigar.

Stéfano Palatchi, Mireia Pintó, Berna Perles, Daniela Barcellona, Pau Armengol, Marc Sala, David Oller (Gianni Schicchi)

**“I el d’Arezzo, que es va quedar, digué
tremolant: ‘El follet que has vist és Gianni
Schicchi, rabiós, que va atacant els altres’.
Jo li vaig dir: ‘Que l’altre foll no et clave
les dents damunt; i no et sàpiga greu
dir-me qui és, abans que se’ns escape’.
Ell digué: ‘Aquella és l’ànima antiga
de la perversa Mirra, que es va fer
amant del pare, contra el recte amor.
Ella va aconseguir pecar amb ell
falsificant-se amb la forma d’altra;
Com el que se n’ha anat, que es va atrevir,
Per guanyar l’euga reina del ramat,
a transformar-se en fals Buoso Donati
i a fer un testament segons la llei”**”.

Dante Alighieri,

La Divina Comèdia (Cant XXX, “Infern”)

Traducció: Joan Francesc Mira

ENTREVISTA

Susanna Mälkki

“Cada peça que configura *Il trittico* conté una arquitectura extraordinària gràcies a aquesta combinació orquestral de colors”

Gran Teatre del Liceu. Considerada una experta en el repertori contemporani, Susanna Mälkki debuta al Gran Teatre del Liceu amb tres títols de maduresa de Puccini emmarcats sota un mateix títol *Il tritico*: amb *Il tabarro*, *Suor Angelica* i *Gianni Schicchi*. A banda de la data d'estrena, des del seu punt de vista, què tenen en comú aquestes tres òperes breus?

Susanna Mälkki: Crec que és una combinació molt interessant d'obres, sobretot pel que fa la descripció de la vida humana, com parla de les relacions, de les pèrdues, de la mort. Òbviament el denominador comú és Puccini i la seva melodia, però estilísticament són diferents i aquesta és la part fascinant d'aquesta producció.

Com descriuria la música de les tres òperes que conformen *Il tritico*?

Tenim *Il tabarro* que és molt dramàtic, amb una orquestració molt apassionada i, immediatament després, tenim el contrast amb *Suor Angelica* que és angelical i molt etèria, més simple pel que fa el llenguatge, però no pel que fa el contingut ja que parla de temes molt importants. Podríem dir que té un sentit del *tempo* diferent. I la tercera obra, *Gianni Schicchi* és un contrast encara més evident ja que es tracta d'una comèdia amb un *tempo* molt ràpid, musicalment molt diferent, amb una orquestració extraordinària, tot i que es reconeix perfectament l'estil de Puccini.

Assajar tres òperes alhora és especialment complicat?

Certament són tres òperes en una, però en realitat és més senzill del que sembla perquè s'assagen per separat i així podem aconseguir l'atmosfera correcta, tot i que l'orquestra té per davant una vetllada amb un protagonisme molt important. En aquesta producció, els músics tenen la oportunitat de mostrar les seves habilitats amb aquesta partitura clara, precisa i alhora *raffinée* on tot està perfectament detallat. Puccini és molt clar amb l'atmosfera que vol crear per a cada peça.

**“Puccini és molt clar
amb l’atmosfera que vol
crear per a cada peça”**

Les tres òperes, pel que fa l'argument, són molt diferents. Això fa que la música també ho sigui?

Tot i que es pugui reconèixer l'estil de Puccini, tant a nivell musical, com a nivell vocal, trobem petits detalls que marquen la diferència entre les tres òperes, com per exemple l'elecció d'algunes combinacions d'instruments o l'aparició del Cor, tant d'adults, com d'infants a *Suor Angelica* o una banda interna.

Com descriuria la música de cada un dels tres títols?

Les partitures de grans compositors no sempre necessiten d'una orquestra sencera en tot moment. En algunes ocasions, només amb quatre músics es pot aconseguir un gran contrast i, en d'altres, es necessiten vuitanta. Cada peça que configura *Il trittico* conté una arquitectura extraordinària gràcies a aquesta combinació orquestral de colors. És l'art de dir molt amb poc.

Aquesta serà la primera vegada que vostè pot dirigir al Gran Teatre del Liceu. Què n'espera d'aquesta primera experiència al Liceu?

Em sento molt feliç d'estar aquí, al Liceu, que és un teatre preciós i sobretot de poder portar al públic aquesta extraordinària producció i estic convençuda que la gent gaudirà moltíssim amb ella. A més, tant el Cor com l'Orquestra són realment fantàstics.

**“Em sento molt feliç
d’estar aquí, al Liceu,
que és un teatre
preciós i sobretot de
poder portar al públic
aquesta extraordinària
producció”**

“Ditemi voi, signori, se i quattrini di Buoso potevan finir meglio di così? Per questa bizzarria m’han cacciato all’inferno... e così sia; ma con licenza del gran padre Dante, se stasera vi siete divertiti, concedetemi voi... (fa il gesto di applaudire) l’attenuante!”

Giovaccino Forzano

Final de *Gianni Schicchi*

Il trittico

Jaume Tribó

— **al Liceu**

L'últim esclat del verisme?

Il trittico

Estrena absoluta

14 de desembre del 1918 al Metropolitan Opera House de Nova York

Estrena a Barcelona i al Gran Teatre del Liceu

21 de desembre del 1948

Roma, 1890. Els primers compassos de *Cavalleria rusticana*, de Pietro Mascagni, encetaven un nou capítol en la història de l'òpera: el verisme. Tot i que ja s'havia insinuat en el realisme creixent d'autors com Bizet, Ponchielli o Catalani, el verisme pretenia traslladar a l'òpera el nou moviment literari iniciat anys enrere amb el naturalisme francès.

Caracteritzat per un estil lliure i per la contemporaneïtat dels personatges i de les situacions dramàtiques, el verisme intentava reconciliar la gran tradició vocal

italiana amb el drama wagnerià, tot mostrant més cura de l'orquestració i allunyant-se del lirisme belcantista, ja força malparat per la pròpia evolució verdiana. Més enllà dels intents infructuosos d'autors com Smareglia o Franchetti, que cercaren d'imposar el wagnerisme a Itàlia, l'escola verista va dominar, amb les seves variants i contradiccions, l'escena operística italiana durant gairebé trenta anys. Dos anys més tard de *Cavalleria rusticana*, Ruggero Leoncavallo estrenava un altre dels pilars del verisme, *Pagliacci* (1892). Mentrestant, un ignorat Giacomo Puccini havia temptat l'escena amb *Le villi* i *Edgar*, i ja s'havia fet un nom amb *Manon Lescaut*. El mateix any de l'estrena de la seva següent òpera, *La bohème* (1896), Umberto Giordano es consagrava també en l'escena verista amb l'exuberància melòdica i el gran instint escènic d'*Andrea Chénier*.

Un altre dels pilars del verisme, *Tosca*, obria el segle xx amb força,

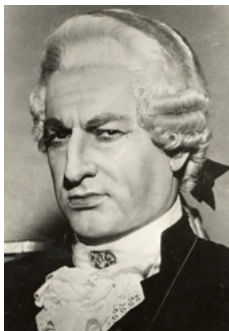
Raimon Torres

Ettore Bastianini

[Tornar a l'índex](#)

al mateix temps que Francesco Ci-lèa ofería el seu particular verisme de saló amb *Adriana Lecouvreur* (1902). Poc abans hi havia hagut un altre exemple de verisme de saló amb la *Fedora* de Giordano (1898). Uns anys després, Puccini s'estrenava al continent americà amb *La fanciulla del West* (1910), una òpera del tot verista escrita per a un teatre d'importància creixent ja a inicis del nou segle: el Metropolitan Opera House de Nova York. L'estrena liceïsta dels tres títols l'any 1948 no convulsiona la vida musical barcelonina. *Il trittico* arribava al Liceu trenta anys tard. Això contrastava amb les altres òperes del mateix Puccini, i abans amb Verdi, Donizetti o Rossini, que ens arribaven un o dos anys després de les estrenes absolutes. Aquí podríem afegir que també Wagner ens va arribar anys més tard, però aquesta és una altra història.

Cesare Bardelli

Bernabe Martí

Giuseppe Taddei

Il tabarro

Estrena absoluta:

14 de desembre del 1918 al Metropolitan Opera House de Nova York

Estrena a Barcelona i al Liceu

21 de desembre del 1948

Última audició

3 de juliol del 2014 en versió de concert

Total de representacions

15

Composta immediatament després de *La fanciulla*, per bé que estrena da després de *La rondine*, *Il tabarro* sembla oferir un últim homenatge, potser el més genuí i pur de Puccini, a les arrels de l'escola verista, un corrent operístic ja aleshores molt desdibuixat a causa de les trajectòries artístiques ben dispars i un xic erràtiques dels seus creadors.

A diferència de les altres dues obres d'*Il trittico*, el sòrdid drama original de Didier Gold i el llibret operístic de Giuseppe Adami ofereixen amb *Il tabarro* tots els ingredients d'una òpera verista: tots els personatges són estripats i malaurats, i el final recorre al *grand guignol* més autèntic, amb el marit enganyat refregant la cara de la dona contra el cadàver de l'amant.

Consignem que l'òpera, tal com ara la coneixem, té un fragment diferent del que hi havia a l'estrena absoluta, que va tenir lloc el 1918 al Metropolitan de Nova York, fora dels circuits operístics italians. En lloc del monòleg "Scorri, fiume eter-

[Tornar a l'índex](#)

no”, l'estrena al Teatro alla Scala el 1922 va significar la inclusió de “Nulla! Silenzio!”. Puccini mai no va estar satisfet d'aquell primer monòleg. Va provar de modificar-lo i, fins i tot, de tallar-lo. La segona edició del monòleg, que és la que sempre es representa, va ser inclosa per sempre a l'edició de la Casa Ricordi. Puccini n'estava satisfet.

A *Il tabarro* Puccini toca els cims de les grans frases d'ampla volada lírica, i l'exemple més gloriós n'és el duo que enceta la soprano amb “È ben altro il mio sogno” i que culmina amb “C'è là in fondo Parigi che ci grida con mille voci liete il suo fascino immortal”. El llibret és obra de Giuseppe Adami, famós per la seva col·laboració amb Puccini a *La rondine*, *Il tabarro* i *Turandot*, i també amb Zandonai a *La via della finestra* del 1919.

L'estrena d'*Il trittico* al Liceu va ser dirigida per Napoleone Annovazzi, llavors director musical de la casa. El director d'escena va ser l'infatigable Augusto Cardì, que durant més de vint anys es va encarregar de la regidoria de gairebé tot el repertori italià al Liceu. El baríton protagonista va ser el nostre Raimon Torres, i en el repartiment també hi trobem el que seria un dels més grans barítons italians dels anys cinquanta; ens referim a Ettore Bastianini, que llavors encara cantava com a baix. Va passar del tot desapercbut.

Il tabarro no tornà al Liceu fins que no es va representar de nou *Il trittico* sencer, l'any 1972. En aquella ocasió, el protagonista va ser Cesare Bardelli, un baríton molt eficient

Pedro Lavirgen

Radmila Bakočević

Nicola Martinucci

i amb una gran carrera nord-americana que, per no dir-se “rei dels barítons”, s'autoproclamava “il principe dei baritoni”. Luigi, el tenor, era Bernabé Martí, espòs de Montserrat Caballé, que es retirava de l'escena. El 1981 tornava *Il tabarro* al Liceu i ho feia amb el complement de *Pagliacci*. Aquell *Il tabarro* va tenir un repartiment de luxe amb la presència de tres primeríssims cantants: el gran baríton Giuseppe Taddei, el tenor Pedro Lavirgen, que al Liceu arribà a fer dinou temporades consecutives, i l'esplèndida soprano sèrbia Radmila Bakočević, que sembla que havia estat amant del mariscal Tito de Iugoslàvia. El 1987, i per última vegada, es representaven els tres títols d'*Il trittico* en el mateix programa; dirigia el mestre Roberto Abbado. Un dia va cantar Vicenç Sardinero i pel que fa a Luigi vam tenir Nicola Martinucci, una veu magnífica de tenor que al Liceu no va ser gaire ben aprofitat, potser per *La bohème*, que va cantar aquí per primer cop. L'últim *Il tabarro* de la cronologia liceista va ser l'any 2014, una única audició en forma de concert amb l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya dirigida per Pablo González. Els solistes principals van ser Àngel Òdena, el tenor Aleksandrs Antonenko, que va fer molt bona impressió però que no ha tornat, i la soprano Amarilli Nizza, que actuà en substitució de l'anunciada Eva-Maria Westbroek. Es completà el programa amb fragments simfònics del ballet *Marsia* de Luigi Dallapiccola.

[Tornar a l'índex](#)

Suor Angelica

Estrena absoluta

14 de desembre del 1918 al Metropolitan Opera House de Nova York

Estrena a Barcelona i al Liceu

21 de desembre del 1948

Última audició

4 de juliol del 2014

Total de representacions

21

El nombre de funcions dels tres títols d'*Il trittico* és limitat, i així trobem que el més representat al Liceu, *Suor Angelica*, només ha arribat a 21 representacions. Aquí també podem parlar de diferents versions. A la primera, la de l'estrena a Nova York el 1918, s'inclouïa una ària politonal, "Preziosi fiori", recollida només a la primera edició. En aquest cas no hi hagué cap substitució. Puccini, considerades les dificultats, la tallà el 1922. També va ser Puccini qui, personalment el 1920 a Florència, malgrat tenir un contracte amb l'editor Ricordi de no permetre la separació de cap dels tres títols, va acceptar que es pogués trencar el cicle. *Suor Angelica* va ser l'última de les tres òperes en la composició i la que més dificultats li presentà. Les seves incerteses pel que fa a la primera meitat de la *Suor Angelica* es palesen en el tall que el mateix Puccini suggereix i que apareix imprès a totes les edi-

cions: l'escena de la monja picada per les abelles, un tall ara obert.

L'estrena liceista va ser el 1948 quan es va representar el cicle sencer. Després ja va ser ben freqüent representar un o dos títols amb l'acompanyament d'una altra òpera o d'un ballet. L'any 1957 tornaven al Liceu només *Suor Angelica* i *Gianni Schicchi*. Entre mig es va incloure *La guerra* de Renzo Rossellini. Era l'època durant la qual el Liceu presentava sovint òperes italianes més o menys contemporànies de Menotti, Relfice, Rossellini i Pizzetti, sempre ben acceptades pel públic com a continuació d'un cert puccinisme. *Angelica* va ser la soprano Florianna Cavalli. L'any 1967, un altre cop, *Suor Angelica* sola. El programa es va completar amb dues obres de Raffaello de Banfield: l'òpera *Alissa* i el ballet *El duel*. Aquell cop *Suor Angelica* va ser interpretada per una de les més grans sopranos-actrius de l'època; ens referim a la romanesa Virginia Zeani. Quan el 1972, per segona vegada, es va fer *Il trittico* sencer, vam tornar a tenir *Suor Angelica*, i en aquella ocasió van succeir fets gens freqüents. El director era el mestre Anton Guadagno, tan admirat per l'empresari que li lliurà la medalla d'or del Liceu, que només tenien uns pocs divos. La protagonista era la famosa Katia Ricciarelli, que es presentava al Liceu. S'havien previst tres representacions dels tres títols els dies 19, 24 i 26 de desembre, però el dia 26 Riccia-

Angel Ódena

Virginia Zeani

Katia Ricciarelli

[Tornar a l'índex](#)

relli no era a Barcelona, se n'havia anat a passar el Nadal a casa seva i deia que no tenia avió. En aquell temps era impensable trobar el mateix dia una soprano que hagués fet *Suor Angelica* i que arribés a Barcelona abans del vespre. O sigui que va caldre cancel·lar aquesta òpera. Per omplir el buit, l'empresari Joan Antoni Pàmias va tenir la pensada de fer l'acte II de *Madama Butterfly*, que aquells dies es representava aquí amb la soprano Yasuko Hayashi i sota la direcció del mestre Michelangelo Veltri. Cap espectador es va queixar pel canvi de programa. *Suor Angelica* tornava al Liceu el 1987 quan, per tercera i última vegada, es fa *Il trittico* sencer. Era en una producció de Sylvano Bussotti feta amb molt de gust i que dirigí el mestre Roberto Abbado. Cal recordar la noblesa de cant de la soprano Maria Chiara.

I encara el 2014 hi va haver una última *Suor Angelica* en una producció de Lluís Pasqual i que dirigí el mestre Edmon Colomer, amb dues grans protagonistes, la soprano Maria Agresta i la mezzosoprano Dolora Zajick. El programa es va completar amb *Il prigioniero* de Luigi Dallapiccola.

Roberto
Abbado

Lolita
Torrentó

Maria
Chiara

Renato
Capecchi

Dolora
Zajick

[Tornar a l'índex](#)

Gianni Schicchi

Estrena absoluta

14 de desembre del 1918 al Metropolitan Opera House de Nova York

Estrena a Barcelona i al Liceu

21 de desembre del 1948

Última representació

10 de novembre del 1987

Total de representacions

14

Gianni Schicchi sempre ha rebut tots els elogis per la seva construcció, un scherzo que no s'atura mai. Amb tot, quan es programa aquest títol sempre ens trobem que les dificultats superen totes les altres obres del músic. Potser això n'ha limitat una difusió ben merescuda. Ens trobem amb una comèdia magnífica amb un dels millors llibrets d'òpera còmica, obra de Giovacchino Forzano, autor també del llibret de *Suor Angelica*.

Forzano és un personatge prou singular com per dedicar-li unes ratlles. Va ser escriptor de tots els gèneres literaris, creador a Itàlia de la figura del *regista* com a director d'escena, llibretista dels més grans compositors italians de la *giovane scuola* del segle xx, compresos Puccini, Mascagni, Leoncavallo i Giordano, i productor i director de pel·lícules d'exaltació del feixisme (era amic personal de Mussolini), amb un títol ben eloqüent del 1933, *Camicia nera*. Va viure fins al 1970 i, amb una astúcia

sorprenent, va saber refer la seva vida amb tota glòria després de la Segona Guerra Mundial i d'un pas tan comprometedor. Les seves biografies són molt curioses perquè, segons les fonts, amaguen o descobreixen aspectes molt contrastats de la seva activitat, que va ser sempre frenètica, constant i intensíssima. Com a llibretista va treballar amb Mascagni (*Lodoletta* i *Il piccolo Marat*), Puccini (*Suor Angelica* i *Gianni Schicchi*), Leoncavallo (*Edipo re* i les operetes *La reginetta delle rose* i *La candidata*), Wolf-Ferrari (*Sly* i *Gli amanti sposi*) i Giordano (*Il re*).

Il trittico tot sencer va arribar al Liceu el 1948. Com a *Il tabarro*, a *Gianni Schicchi* el protagonista va ser també el nostre gran baríton, potser massa oblidat, Raimon Torres. També com a *Il tabarro* hi trobem el gran baríton italià Ettore Bastianini, que llavors encara cantava com a baix. Lauretta era la nostra Lolita Torrentó, la primera que va cantar "O mio babbino caro" al Liceu, una ària llavors del tot desconeguda, i que durant trenta anys va ser la Musetta de gairebé totes les funcions de *La bohème* que s'hi van representar. L'any 1957 es tornava a representar *Gianni Schicchi*, aquell cop amb el gran baríton Renato Capecchi. Lauretta era la soprano Dolores Pérez, mestra de molts cantants que li han tingut una veneració molt especial. Recordem que el rol de Gherardino el va fer el nen Dídac Monjo, fill del Monjo factòtum del Liceu. Hem dit que el 1972 es tornava a fer *Il trittico* sen-

Giovacchino Forzano

Rolando Panerai

cer, i en aquella ocasió Schicchi va ser un altre cop Renato Capecchi. Lauretta era la soprano Ángeles Chamorro, molt activa al Liceu de l'època. I per últim cop, ja fa 35 anys, *Gianni Schicchi* va tornar al Liceu el 1987 amb els barítons Rolando Panerai i Vicenç Sardine-ro. El tenor Dalmau González va ser un Rinuccio brillantíssim.

Tots els personatges d'*Il trittico* sumen un total de 38: 9 a *Il tabarro*, 14 a *Suor Angelica* i 15 a *Gianni Schicchi*. A més d'un programa car per a qualsevol teatre, serveix per donar possibilitats a molts cantants, als grans divos protagonistes, a molts comprimaris i sovint també a alguns membres del cor. Per això acabem amb una llista dels cantants del país o relacionats amb el Liceu que han intervingut en algun dels rols de les diferents edicions que se n'han fet: Bartomeu Bardagí, Carme Gombau, Pilar Torres, Maria Teresa Batlle, Dídac Monjo, Dídac

Monjo fill, Josep Torruella, Margarita Goller, Consol Fugassot, Joan Pons (en els primers anys d'activitat i encara com a baix), Il·luminat Muñoz, Natàlia Tutusaus, Josep Ruiz, Rosa Maria Ysàs, Cecília Fondavila, Carme Hernández, Rafael Campos, Joan Baptista Rocher, Montserrat Aparici, Maria Àngels Sarroca, Piero de Palma (el més famós dels comprimaris), Antoni Comas, Rosa Maria Conesa, Josep Maria Bosch, María Uriz, Vicenç Esteve, Manuel Garrido, Antoni Lluch, Jesús Castellón, Núria Cors, Maria Antònia Martín Regueiro, Isabel Aragón, María Isabel Fuentalba, Georgina Pujol, Vicenç Esteve Madrid, Simón Orfila, Airam Hernández, Maria Such, Xavier Martínez, Gemma Coma-Alabert, Marina Rodríguez-Cusí, Itxaro Mentxaka, Àngels Prats, Olatz Gorrotxategi, Sandra Ferrández, Inés Moraleta, Raquel Lucena, Mariel Fontes i Eun Kyung Park, entre d'altres. Un bon repàs dels amics que hem conegut.

Sylvano
Bussotti

Colomer Edmon

Consulteu la
cronologia
detallada

“Pensant en *Suor Angelica*, no és només important per a mi, sinó que també és valuosa per a tothom, ja que ens adonem de com de cruels som l'un amb l'altre.”

Ermonela Jaho
Soprano

Playlist

Il trittico

Il trittico, estrenat al Metropolitan de Nova York l'any 1918, en cadascuna de les seves parts cercava una correspondència amb *La Divina Comèdia* de Dante Alighieri (“Infern”, *Il tabarro*; “Purgatori”, *Suor Angelica*, i “Paradís”, *Gianni Schicchi*). Més de 700 anys després de la seva mort, l'escriptor Dante Alighieri ha quedat inextricablement unit a un llegat que es conserva en la literatura, l'art, la cultura popular i, per descomptat, a la música. Alighieri —generalment conegut pel seu nom de pila, Dante— va néixer a Florència el 1265. Va començar a escriure la seva obra més notable, *La Divina Comèdia*, el 1304, i va continuar amb ella fins que va morir el 1321. Els seus tres volums (“Infern”, “Purgatori” i “Paradís”) segueixen l'autor a través del seu viatge a l'infern acompanyat pel poeta romà Virgili, i són testimoni del seu ascens al purgatori i del seu viatge final al paradís, guiat per Beatriu. La irresistible petjada de Dante ha estat motor creatiu en la ment de compositors des d'aleshores. Us proposem un viatge per un conjunt d'obres on queda palès aquest homenatge/influència:

FRANZ LISZT

Après une lecture du Dante, fantasia quasi Sonata

Claudio Arrau, Philips

CARLS DITTERS VON DITTERSDORF

Ugolino

GAETANO DONIZETTI

Pia de' Tolomei

Cullagh, Ford, Servile, Custer, London Philharmonic,
D. Parry, Opera Rara

BENJAMIN GODARD

Dante et Beatrice

Montvias, Gens, Lapointe, Frenkel, Foster-Williams,
Münchener Rundfunkorchester, U. Schirmer,
Palazzetto Bru Zane

SAVERIO MERCADANTE

Francesca da Rimini

Bonilla, Wakizono, Súngü, Di Matteo, Ayón-Rivas,
Orchestra Internazionale d'Italia, F. Luisi, Dynamic

SERGUEI RAKHMÀNINOV

Francesca da Rimini

Guleghina, Leiferkus, Larin, Aleksashkin, Göteborgs
Symfoniker, N. Järvi, DG

RICCARDO ZANDONAI

Francesca da Rimini

Olivero, Del Monaco, Malaspina, De Palma, Teatro
alla Scala, G. Gavazzeni, Myrto

PIOTR ILITX TXAIKOVSKI

Francesca da Rimini

Leningrad Philharmonic, Y. Mravinsky, Melodiya

PETER MAXWELL DAVIES

Songs to Words by Dante

GAVIN BRYARS

Incipit Vita Nova

James, Gavin Bryars String Trio, ECM

THOMAS ADÈS

The Dante Project – Inferno

Royal Ballet, Wayne McGregor, Tacita Dean

ENRIC GRANADOS

Dante, poema simfònic

Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, P. González, Naxos

SIRA HERNANDEZ

Tre impressioni sulla Divina Commedia

Sira Hernández, Sony

SALVATORE SCIARRINO

La voce dell'Inferno

Lumini, Bruno, Braschi, Dossi, Torricella, Orchestra Sinfonia di Roma della RAI, S. Sciarrino, RAI

LOUIS ANDRIESEN

La Commedia

Fadden, Zavalloni, Willems, Beekman, Asko|Schönberg Ensembles, R. de Leeuw, Nonesuch

Victor Garcia de Gomar

DIRECTOR ARTÍSTIC DEL GRAN TEATRE DEL LICEU

Biografies

©Marica Rosengard

Susanna Mälkki

Directora

En la seva setena i darrera temporada al capdavant de l'Orquestra Filharmònica de Hèlsinki, dirigirà la formació en una gira pels festivals de Lucerna i Edimburg, així com al Carnegie Hall de Nova York i al Kennedy Centre de Washington. Ha dirigit en teatres d'òpera com l'Opéra National de Paris, Teatro alla Scala de Milà, Wiener Staatsoper, The Metropolitan Opera de Nova York o Royal Opera House de Londres, entre d'altres. Entre els seus propers compromisos trobem títols com *Il trittico* de Puccini, *Pelléas et Mélisande* de Debussy, *Fidelio* de Beethoven, *Innocence* de Saariaho, aquest darrer títol va estrenar-lo des del podi al festival d'Ais de Provença. Col·labora regularment amb orquestres com Philadelphia Orchestra, The Cleveland Orchestra, New York Philharmonic, London Symphony Orchestra, Münchner Philharmoniker, Wiener Symphoniker, Bayerischer Rundfunk i Berliner Philharmoniker.

Debuta al Gran Teatre del Liceu.

©Philipp Ottendörfer

Lotte de Beer

Directora d'escena

Inicià la seva formació musical a Maastricht, on va rebre classes de cant i piano al conservatori. Posteriorment ingressà a l'escola d'interpretació de Maastricht, i continuà la formació a Amsterdam estudiant ensenyament teatral i direcció d'escena, estudis que va concloure l'any 2009. En aquell període va guanyar el premi Ton Lutz al millor director debutant al Compagnietheater d'Amsterdam en el marc del Festival Internacional d'Escoles de Teatre. Ha estat escollida com a Directora artística de la Volksoper Wien, responsabilitat que assumirà la temporada 2022/23 i, inicialment, per un període de cinc anys. La seva primera tasca ha estat la de nomenar un nou director musical, i el triat ha estat Omer Wellber. Tanmateix, aquesta nova responsabilitat no li impedirà seguir la seva tasca com a directora teatral en teatres d'arreu del món. Entre els seus propers compromisos trobem *Aida* a l'Opéra National de Paris o *Le nozze di Figaro* al festival d'Ais de Provença, entre d'altres.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2018/19 amb *Les pêcheurs de perles*.

Anna Ponces

Repositora

Graduada en Art dramàtic a l'Institut del Teatre, on també ha cursat el Doctorat en arts escèniques. També estudià Filologia catalana a la UAB, música a l'Escola Luthier i cant amb Maya Mayska, Dolors Aldea i Maty Pinkas. Fa d'actriu en diferents companyies, entre les quals en destaquem el Piccolo Teatro di Milano i s'especialitza en direcció escènica d'òpera. Les seves produccions s'han vist a l'Òpera de Cambra de Barcelona, al Barcelona Rossini Opera Festival i a l'Òpera d'Andorra. Ha fet d'assistent de direcció d'escena i de repositora en més d'una vintena de produccions operístiques en diversos teatres de l'estat espanyol, entre ells el Gran Teatre del Liceu, on actualment coordina el projecte d'òpera de nova creació (*Òh!*)*pera* amb direcció artística d'Àlex Ollé. La seva faceta de *broadcaster* l'ha dut a conduir el programa sobre teatre musical *El millor dels temps* a Catalunya Música.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2021/22 amb la Trilogia Mozart – Da Ponte.

Bernhard Hammer

Escenògraf

Estudià disseny d'interiors i escenografia a l'Escola d'Arts Aplicades de Graz, i a la Universitat de Música i Arts Escèniques de la mateixa ciutat. Treballa com a escenògraf per a òpera, teatre de text, musicals i dansa, tasca que ha pogut desenvolupar en teatres i festivals com Wiener Festwochen, Staatstheater Nürnberg, Residenz Theatre de Munic, Òpera d'Erfurt, així com al festival Tollwood de Munic. Ha treballat amb el coreògraf Johann Kresnik, així com amb els directors Christof Loy, Tina Lanik i Theu Boermans. Debuta al Gran Teatre del Liceu.

Debuta al Gran Teatre del Liceu.

Jorine Van Beck

Figurinista

Formada a l'Acadèmia de Belles Arts de Maastricht i a l'Escola d'Arts Wimbledon de Londres, ha treballat dissenyant vestuaris per a espectacles de dansa, teatre, cinema i òpera. L'any 2006 va fer el seu primer treball com a dissenyadora de vestuari, i va obtenir el premi Edmund Hustinx de Belles Arts. El 2017 el vestuari de *Les pêcheurs de perles* va estar nominat als premis The Goldene Schikaneder. Pel que fa l'òpera, ha treballat en teatres com la Bayerische Staatsoper de Munic, Oper Leipzig, Theater an der Wien, The Israeli Opera de Tel Aviv, Staatstheater Hannover i Opéra National de Paris, entre d'altres.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2018/19 amb *Les pêcheurs de perles*.

Alex Brok

Il·luminador

Inicià la seva formació en disseny teatral a l'Escola d'Arts d'Amsterdam, per completar-la posteriorment a la Universitat de Standfort a Califòrnia, on estudià disseny d'il·luminació i treballà en diverses produccions de la companyia de la universitat, en títols com *A Midsummer Night's Dream*, *Fin de Partie* i *Die Dreigroschenoper*. Durant aquest període també col·laborà amb la San Francisco Opera en diverses produccions. De nou als Països Baixos, començà a treballar amb diversos teatres en espectacles de dansa, òpera i teatre de text arreu d'Europa. Al llarg de la seva trajectòria ha treballat en títols com: *Le nozze di Figaro*, *Don Giovanni*, *L'elisir d'amore*, *Die Zauberflöte*, *L'incoronazione di Poppea*, *La pietra del paragone*, *Death in Venice*, *Les mamelles de Tirésias*, *La voix humaine*, *Dialogues des carmélites*, *Gianni Schicchi*, *Dido and Aeneas*, *Hänsel und Gretel*, *Il matrimonio segreto*, *Bastien und Bastienne*, *La petita guineu astuta* o *La clemenza di Tito*, entre d'altres.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2018/19 amb *Les pêcheurs de perles*.

Pablo Assante

Director del Cor del Gran Teatre del Liceu

Pablo Assante va néixer a Quilmes l'any 1975. Va començar els estudis de piano als 8 anys a l'Escola de Belles Arts de la seva ciutat natal i després els va continuar al Conservatori Nacional de Buenos Aires. El 1997 va obtenir la Llicenciatura en Música, en les especialitats en Direcció Orquestral i en Direcció Coral, a la Universitat Catòlica Argentina i va prosseguir l'estudi de les dues especialitats al Mozarteum de Salzburg (càtedra Denis Russell / Jorge Rotter i Karl Kamper). Des del 2001, ha treballat com a mestre preparador, com a director d'orquestra i, principalment, com a director del cor en les temporades de diversos teatres lírics, com els de Chemnitz, Frankfurt, Saarbrücken, Dresden (Semperoper) i el Teatro Carlo Felice de Gènova. Com a director d'orquestra, ha dirigit ballet, òpera (entre altres títols, *Cavalleria Rusticana*, *I Pagliacci*, *Don Giovanni*, *La vídua alegre*), concerts simfònics i simfonicocorals (com els *rèquiems* de Mozart i Verdi, i la simfonia *Lobgesang*, de Mendelssohn), amb orquestres com la Robert Schumann Philharmonie, la Saarländisches Staatsorchester, l'Orquestra Simfònica Nacional Argentina i l'orquestra del Teatro Carlo Felice de Gènova. Les seves col·laboracions com a director del cor també inclouen el cor Voci Bianche di Roma per al Teatro dell'Opera i l'Acadèmia Nacional de Santa Cecília de Roma; el cor de la Ràdio de Leipzig; el cor de la Simfònica de Bamberg; el cor de l'Opera de Zuric; el Festival de Pasqua de Salzburg, amb els cors de la Semperoper de Dresden i de l'Opera de Munic (*Parsifal*, DVD Deutsche Grammophon), i, més recentment, amb els teatres d'òpera de Xi'an, Pequín, Xangai i Staatsoper München. A més d'un repertori operístic ben ampli que comprèn els títols principals de Wagner, Verdi i Puccini, ha col·laborat

com a director de cor en simfonicocorals —com la *Missa Solemnis*, de Beethoven (DVD Unitel); el *War Requiem*, de Britten; l'*Ein Deutsches Requiem*, de Brahms; els oratoris *Das Liebesmahl der Apostel*, de Wagner; *The dream of Gerontius*, d'Elgar, i les simfonies de Mahler 2, 3 i 8— i amb directors com Kurt Masur, Georges Prêtre, Colin Davis, Christian Thielemann, Fabio Luisi i Kirill Petrenko.

©Josep Molina

Glòria Coma i Pedrals

Directora del Cor Infantil de l'Orfeó Català

Va néixer a Santa Maria d'Oló (Moianès). Estudià direcció amb Mireia Barrera, Josep Vila i Casañas, Pierre Cao, Johan Duijck i Harry Christophers. Ha realitzat estudis de piano, contrabaix, teatre i dansa, i és llicenciada en cant per l'ESMUC sota el mestratge de Margarida Natividade, amb la qual ha participat en diverses classes magistrals a Bèlgica. Ha dirigit el Cor Infantil Sant Esteve de Castellar del Vallès (primer premi de la X Mostra de la Generalitat de Catalunya) i el Cor Jove de l'Escola de Música la Guineu de Barcelona (segon premi del IX Certamen Nacional Infantil i Juvenil d'Havaneres de Torrevella).

Ha dirigit cors d'adults, com el Cor Lieder Càmera, del qual assumí la direcció adjunta del 2005 al 2008. Ha actuat com a contrabaixista en diverses agrupacions, i com a soprano solista ha interpretat els papers de Barbarina i la Reina de la Nit (Mozart), Lakmé (*Delibes*), Melissa (*Händel*), i també ha cantat l'*Stabat Mater de Pergolesi* (Orquestra Barroca Catalana) i l'*Oratori de Nadal* de Camille Saint-Saëns (Orquestra Ars Musicae), entre d'altres. És professora de cant al monestir de Sant Benet de Montserrat i a l'Orfeó Català. Des del 2008 dirigeix el Cor Infantil de l'Orfeó Català (tercer premi a Cantonigròs).

Il tabarro

©Dario Acosta

Ambrogio Maestri

Baríton (Michele)

Al llarg de la seva trajectòria ha cantat en alguns dels teatres més importants del món, com The Metropolitan Opera de Nova York, Opéra National de Paris, Royal Opera House de Londres, Wiener Staatsoper i Deutsche Oper Berlin, entre d'altres. El seu repertori inclou títols com *Il tabarro*, *Gianni Schicchi*, *Tosca*, *Aida*, *Il trovatore*, *Nabucco*, *Otello*, *Rigoletto*, *La traviata*, *Simon Boccanegra*, *Un ballo in maschera*, *La forza del destino*, *L'elisir d'amore*, *Don Pasquale*, *Cavalleria rusticana*, *Pagliacci*, *Adriana Lecouvreur*, *Andrea Chénier*, etc. Un dels seus papers més emblemàtics és el de John Falstaff, que ha cantat en ciutats com les de Milà, París, Zuric, Salzburg, Munic o Nova York, on hi celebrà la seva actuació número 200 del personatge verdia. L'han dirigit mestres com Riccardo Muti, Zubin Mehta o Antonio Pappano.

Debutà al Gran Teatre del Liceu amb *Aida* la temporada 2007/08, i hi ha tornat amb *Falstaff* (2010/11), *L'elisir d'amore* (2012/13), *Tosca* (2013/14) i *Nabucco* (2015/16).

©Peter Dressel

Brandon Jovanovich

Tenor (Luigi)

Al llarg de la seva trajectòria ha pogut cantar en teatres com The Metropolitan Opera de Nova York, Opéra National de Paris, Royal Opera House de Londres, Deutsche Oper Berlin, Bayerische Staatsoper de Munic, Opernhaus Zürich, San Francisco Opera, Lyric Opera of Chicago, Canadian Opera Company de Toronto, Opera Australia, així com al festival de Salzburg. En aquests teatres hi ha cantat rols com Siegmund (*La valquíria*), l'Emperador (*La dona sense ombra*), Enée (*Les Troyens*), Bacchus (*Ariadne auf Naxos*), Parsifal, Lohengrin, Samson (*Samson et Dalila*), Don José (*Carmen*), el Príncep (*Rusalka*) i Hermann (*La dama de piques*).

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2010/11 amb *Carmen*.

Pablo García-López

Tenor (El Tinca)

Nascut a Còrdova, inicià els estudis de cant a la seva ciutat natal, i posteriorment a la Universitat Mozarteum de Salzburg i al Centre de perfeccionament Plácido Domingo al Palau de les Arts de València. L'any 2020 va rebre la Bandera de las Artes de Andalucía. Al llarg de la seva trajectòria ha cantat en teatres com l'Opéra Royal de Wallonie de Lieja, Opéra de Lausanne, Royal Opera House Muscat, Théâtre du Capitole de Tolosa de Llenguadoc, entre d'altres. Entre els seus compromisos recents trobem *Cégaste* (*Orphée* de Philip Glass) i *Albazar* (*Il turco in Italia*) al Teatro Real de Madrid, *Basilio* (*Le nozze di Figaro*) a Lausana, *First Senator* (*Hadrian* de Rufus Wainwright) a Madrid i al Festival Internacional Castell de Peralada, *Ferrando* (*Così fan tutte*) a Màlaga, *Belmonte* (*El rapte en el serrall*), *Don Ottavio* (*Don Giovanni*) i *Nemorino* (*L'elisir d'amore*) a Oviedo. Ha participat en diverses estrenes mundials d'obres com *Tránsito* de Jesús Torres, *Sinfonía Córdoba* i *Escenas de una primavera alemana* de Lorenzo Palomo.

Debuta al Gran Teatre del Liceu.

Valeriano Lanchas

Baix-baríton (El Talpa)

Nascut a Bogotà, estudià al Curtis Institute de Filadèlfia i és guanyador del concurs Operalia 2001, concurs Pavarotti 1995 i Toti dal Monte 2004, entre d'altres. Convidat per Plácido Domingo, entrà a formar part del programa de joves de la Washington National Opera. Va fer el seu debut a The Metropolitan Opera de Nova York com a Bartolo (*Il barbiere di Siviglia*), per posteriorment tornar-hi com a Bartolo (*Le nozze di Figaro*). A més, ha cantat en teatres de ciutats com Los Ángeles, Palm Beach, Dallas, Montpeller, Treviso, Bogotà, Santiago, Madrid, València, Sevilla, Bilbao, etc. L'han dirigit mestres com Gustavo Dudamel, Zubin Mehta, Andrés Orozco Estrada, Lina González-Granados, Josep Pons, Christopher Rousset, entre d'altres.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2008/09 amb *Le nozze di Figaro*, i hi ha tornat amb *Le nozze di Figaro* i *La bohème* (2011/12), *Tosca* (2013/14), *Benvenuto Cellini* (2015/16), *Le nozze di Figaro* i *Don Giovanni* (2016/17).

Lise Davidsen

Soprano (Giorgetta)

L'any 2014 es graduà a l'Opera Academy de Copenhagen, on estudià amb Susanna Eken, anteriorment va obtenir el títol de l'Acadèmia de Música Grieg de Bergen. L'any 2015 guanyà el concurs Operalia i Queen Sonja, i des d'aleshores ha pogut cantar en teatres com The Metropolitan Opera de Nova York, Royal Opera House de Londres, Teatro alla Scala de Milà, Bayerische Staatsoper de Munic, Wiener Staatsoper, Opernhaus Zürich, així com als festivals d'Ais de Provença i Bayreuth i en auditoris com el Wigmore Hall, Barbican i Royal Albert Hall de Londres, així com als BBC Proms. Entre el seu repertori més recent hi trobem títols com *Die Meistersinger von Nürnberg* (Els mestres cantaires de Nuremberg), *Ariadne auf Naxos*, *Elektra*, *Tannhäuser*, *Die Walküre* (La valquíria), *Fidelio* i *Peter Grimes*. La seva discografia inclou dos recitals com a solista amb el segell DECCA, així com la gravació de títols com *Der Freischütz* (El caçador furtiu) i *Fidelio* amb el segell Pentatone, així com el poema simfònic *Luonnotar* de Sibelius amb Chandos.

Ha debutat recentment al Gran Teatre del Liceu en el concert realitzat juntament a Iréne Theorin i Waltraud Meier.

Mireia Pintó

Mezzosoprano (Frugola)

Nascuda a Mandres, estudià piano i cant, perfeccionant la seva formació a Itàlia i França. Ha col·laborat amb mestres com Lorin Maazel, Ottavio Dantone, Jesús López-Cobos, Víctor Pablo Pérez i Juanjo Mena, entre d'altres. Ha cantat en cicles de concerts, festivals i òperes a Holanda, Alemanya, Grècia, Itàlia, Andorra, França, Mònaco, Rússia, Japó, Colòmbia i Espanya. Entre el seu repertori trobem títols com *Giulio Cesare*, *La Cenerentola*, *Il barbiere di Siviglia*, *L'italiana in Algeri*, *Il turco in Italia*, *Andrea Chénier*, *Il viaggio a Reims*, *Così fan tutte*, *Les contes d'Hoffmann*, *Roméo et Juliette*, *Manon*, *Parsifal*, *Die Walküre*, *Ariadne auf Naxos* i *Elektra*.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 1998/99 amb *Parsifal*, i hi ha tornat amb *La flauta màgica* (1998/99, 2000/01 i 2001/02), *Lucia di Lammermoor* i *Sly o la leggenda del dormiente risvegliato* (1999/2000), *I puritani* i *Giulio Cesare* (2000/01), *Il viaggio a Reims* i *La valquíria* (2002/03), *Babel 46* i *L'enfant et les sortilèges* (2003/04), a més de participar en diversos concerts i recitals.

Marc Sala

Tenor (Venedor de cançons)

Nascut a Barcelona, estudià al Conservatori del Liceu amb el tenor Eduard Giménez i al Conservatorio Joaquín Rodrigo de València amb Ana Luisa Chova. Ha assistit a classes magistrals de Montserrat Caballé, Raúl Giménez, Leyla Gencer, Luciana Serra, Dolora Zajick o Jaume Aragall. També estudià Història de l'art a la Universitat Autònoma de Barcelona. Ha cantat en teatres i auditoris com el Palau de la Música Catalana, L'Auditori de Barcelona, Teatro Campoamor d'Oviedo, Ópera de Las Palmas, Teatro Comunale Mario Del Monaco de Treviso, Teatro Comunale di Ferrara, així com al festival Rossini de Wildbad i amb els Amics de l'Òpera de Sabadell. L'han dirigit mestres com Gustavo Dudamel, Riccardo Frizza, Pinchas Steinberg, Corrado Rovaris, Gustav Kuhn, entre d'altres. El seu repertori inclou títols com *La flauta màgica*, *Don Giovanni*, *El rapte en el serrall*, *L'occasione fa il ladro*, *L'elisir d'amore*, *Falstaff*, etc.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2020/21 al concert *Sondra Radvanovsky: Les tres reines*, i ha tornat amb *La dama de piques* (2021/22).

Ruth Iniesta

Mezzosoprano (Parella jove)

Nascuda a Saragossa, l'any 2015 va ser guardonada amb el premi a l'Artista Revelació de la 3a edició dels premis Codalario i als premis lírics de la Fundació Teatro Campoamor. Ha cantat en teatres i festivals com el Teatro Real i Auditorio Nacional de Música de Madrid, Teatro Comunale di Bologna, Staatskapelle Berlin, Konzerthaus Berlin, així com al festival Rossini de Pesaro. L'han dirigida per Mestres com Juanjo Mena, Pablo Heras-Casado, Michele Mariotti, Victor Pablo Pérez, Damiano Micheletto o Kevin Farrell, i directors d'escena com Emilio Sagi, Willy Decker i Rosetta Cucchi. El seu repertori inclou rols com *L'elisir d'amore*, *Don Pasquale*, *Werther*, *Falstaff*, *La vida breve*, *Les pêcheurs de perles*, *La donna del lago*, *La del manajo de rosas*, *Doña Francisquita*, *Luna de miel en El Cairo*, *El diablo en el poder*, *El huésped del sevillano*, entre d'altres. Entre els seus compromisos recents trobem Musetta (*La bohème*) i Lucia (*Lucia di Lammermoor*) a Bolonya.

Debutà al Gran Teatre del Liceu amb *Il viaggio a Reims* la temporada 2017/18.

Iván Ayón-Rivas

Tenor (Parella jove)

Nascut al Perú, estudià òpera sota el mestratge de María Eloisa Aguirre al Conservatori Nacional de Música del Perú. Continuà la seva formació amb Juan Diego Flórez, Ernesto Palacio, Vincenzo Scalera, Maurizio Colaccichi i Luígi Alva. Actualment segueix formant-se amb el baríton Roberto Servile. L'any 2013 guanyà el segon premi al Concurs nacional de cant del Perú, i el 2014 participà en diversos recitals com a solista. Aquell mateix any va poder participar en un concert benèfic organitzat per Juan Diego Flórez amb l'Orchestra Filarmonica della Scala dirigida per Fabio Luisi, l'any següent guanyà la tercera edició del Concurs internacional de cant Etta Limiti. Entre els seus compromisos recents trobem *La traviata* a Venècia, Rimini, Florència i Roma; *Falstaff* a Torí, *L'arlesiana* a Berlín, *Il corsaro* a Piacenza, *I Capuleti e i Montecchi* a Roma, *La bohème* a Moscou, Torí, Florència, Roma i al festival Puccini de Torre del Lago; *L'elisir d'amore* a Bari i Las Palmas, entre d'altres.

Debuta al Gran Teatre del Liceu.

Suor Angelica

©Fadil Berisha

Ermonela Jaho

Soprano (Suor Angelica)

Nascuda a Albània i actualment resident a Nova York, va començar a rebre classes de cant als sis anys d'edat. Va guanyar una beca que li va permetre estudiar amb Katia Ricciarelli a Màntua, per posteriorment traslladar-se a Roma a l'Accademia Nazionale di Santa Cecília. Ha guanyat premis de cant, entre d'altres, a les ciutats de Milà, Ancona i Rovereto. Dintre del seu repertori hi destaquen papers com Violetta (*La traviata*), Cio-Cio-San (*Madama Butterfly*) i Suor Angelica. A més del repertori italià, també ha cantat obres de Massenet, Offenbach, Auber, Bizet, Chabrier, Gounod, Händel, Milhaud, Mozart, Poulenc, Prokófiev, Rimski-Kórsakov, Johann Strauss, Stravinski i Txaikovski. Entre els seus compromisos recents hi ha Desdemona (*Otello*) a la Royal Opera House de Londres, Liù (*Turandot*) a Barcelona i Violetta (*La traviata*) a la Bayerische Staatsoper de Munic.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2012/13 amb *Madama Butterfly*, i hi ha tornat amb *Otello* (2015/16), *Turandot* (2019/20) i *La traviata* i *Les contes d'Hoffmann* (2020/21).

©Amati Bacchiardi

Daniela Barcellona

Mezzosoprano (La princesa)

Nascuda a Trieste (Itàlia), va iniciar la seva formació musical amb Alessandro Vitiello. Després de guanyar nombrosos premis internacionals com l'Iris Adami Corradetti de Pàdua o el Pavarotti International Voice Competition de Filadèlfia, va fer el seu debut al Rossini Opera Festival de Pesaro amb l'òpera *Tancredi*. Premiada amb el Premio Abbiati, ha treballat amb un gran nombre de directors d'escena i musicals de prestigi internacional. Entre les seves gravacions trobem àlbums dedicats a Scarlatti, Pergolesi, Rossini, Mayr, Meyerbeer, així com el *Requiem* i *Falstaff* de Verdi i *Les Troyens* de Berlioz. També ha estat reconeguda amb el premi Lucia Valentini-Terrani, l'Aureliano Pertile, International Opera Award, Rossini d'oro, San Giusto d'oro, Sigillo trecentesco di Trieste, Oscar della lífrica, Laurence Olivier Award i Pesaro Music Award.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2005/06 amb *Semiramide*, i hi ha tornat amb un recital (2006/07), un Concert Händel (2008/09) i *La favorite* (2017/18).

María Luisa Corbacho

Mezzosoprano (L'abadessa)

Nascuda a Mallorca, es formà al Teatre Principal de Palma, i a partir de l'any 2001 va rebre classes de Francisco Lázaro, a més de participar en diversos cursos impartits per cantants. L'any 2009 ingressà al Centre de perfeccionament Plácido Domingo de València, dirigida pel mestre Alberto Zedda. El seu repertori inclou rols com Schwertleite (*Die Walküre*); Hecuba (*Les troyens*), Santuzza i Mamma Lucia (*Cavalleria rusticana*); Àvia (*La vida breve*); Marta i Pantalís (*Mefistofele*); Anna (*Maror*); Zia Principessa i Abadessa (*Suor Angelica*), Zita (*Gianni Schicchi*), Suzuki (*Madama Butterfly*), Azucena (*Il trovatore*), Amneris (*Aida*), Annina (*La traviata*), Fenena (*Nabucco*), Quickly (*Falstaff*), Emilia (*Otello*) i Maddalena (*Rigoletto*), entre d'altres. Ha treballat amb mestres com Zubin Mehta, Valeri Gergiev, Lorin Maazel, Antoni Ros-Marbà, Elio Orciuolo, José Miguel Pérez-Sierra, entre d'altres.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2019/20 amb *Cavalleria rusticana* i *Pagliacci*.

Mireia Pintó

Mezzosoprano (La germana zeladora)

Nascuda a Mandres, estudià piano i cant, perfeccionant la seva formació a Itàlia i França. Ha col·laborat amb mestres com Lorin Maazel, Ottavio Dantone, Jesús López-Cobos, Víctor Pablo Pérez i Juanjo Mena, entre d'altres. Ha cantat en cicles de concerts, festivals i òperes a Holanda, Alemanya, Grècia, Itàlia, Andorra, França, Mònaco, Rússia, Japó, Colòmbia i Espanya. Entre el seu repertori trobem títols com *Giulio Cesare*, *La Cenerentola*, *Il barbiere di Siviglia*, *L'italiana in Algeri*, *Il turco in Italia*, *Andrea Chénier*, *Il viaggio a Reims*, *Così fan tutte*, *Les contes d'Hoffmann*, *Roméo et Juliette*, *Manon*, *Parsifal*, *Die Walküre*, *Ariadne auf Naxos* i *Elektra*.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 1998/99 amb *Parsifal*, i hi ha tornat amb *La flauta màgica* (1998/99, 2000/01 i 2001/02), *Lucia di Lammermoor* i *Sly o la leggenda del dormiente risvegliato* (1999/2000), *I puritani* i *Giulio Cesare* (2000/01), *Il viaggio a Reims* i *La valquíria* (2002/03), *Babel 46* i *L'enfant et les sortilèges* (2003/04), a més de participar en diversos concerts i recitals.

Marta Infante

Mezzosoprano (La mestra de les novícies)

Nascuda a Lleida, estudià cant a la Universitat d'Os-trava (República Txeca). La seva trajectòria musical ha estat centrada, sobretot, en el terreny simfònic, amb especial atenció a la música antiga, fet que li ha permès actuar en els principals auditoris i festivals espanyols, però també a Sud-Amèrica, Orient Mitjà i el Japó. Ha treballat amb directors com Víctor Pablo Pérez, Aldo Ceccato, Leon Botstein, Edmon Colomer, Carlos Kalmar, Kees Bakels, Ottavio Dantone, Paul Goodwin, Enrico Onoffri i Vaclav Luks, entre d'altres, mestres que l'han dirigit amb orquestres com la Nacional d'Espanya, l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC), la de RTVE, de la Comunitat de Madrid, Simfònica de Madrid, Nacional d'El Salvador; a més de grups com La Caravaggia, l'orquestra barroca de Sevilla, La Capilla Real de Madrid, Capella de Ministrers, Collegium 1704 (Txèquia) i Anthonello (Japó).

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2018/19 amb *L'enigma di Lea*, i hi ha tornat amb *La flauta màgica* (2021/22) i *La gata perduda* (2022/23).

Mercedes Gancedo

Soprano (Suor Genovieffa)

Començà els seus estudis l'any 2003 amb Beatriz Manna. Dos anys després fou semifinalista al Concurs Internacional Neue Stimmen de l'Argentina, el seu país natal. El 2008 ingressà a l'Instituto Superior de Arte del Teatro Colón de Buenos Aires, on treballà amb Luis Gaeta, Monica Philibert i Salvatore Caputo, entre d'altres. També ha participat activament en classes magistrals de diversos cantants, com Teresa Berganza, Montserrat Caballé o Mirella Freni. El seu repertori inclou Despina (*Cosí fan tutte*), la comtessa (*Le nozze di Figaro*), Giannetta (*L'elisir d'amore*), Mariana (*Das Liebesverbot*), Pamina (*Die Zauberflöte*) i Alisa (*Lucia di Lammermoor*). El 2011 va rebre la borsa d'estudis de la Diputació de Barcelona al Concurs Francesc Viñas.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2016/17 amb *Rigoletto*, i hi ha tornat amb *L'elisir d'amore* (2017/18), *Madama Butterfly* (2018/19), *Cavalleria rusticana* (2019/20) i *La dama de piques*, Trilogia Da Ponte i *La flauta màgica* (2021/22).

Carolina Fajardo

Soprano (Suor Osmina)

Nascuda a Tarragona, començà als set anys els estudis de piano al Conservatori de Tarragona. Després d'estudiar Disseny, finalitzà els seus estudis de cant al Conservatori de Música de Vilaseca, amb Teresa Garrigosa i Alan Branch, rebent el Premi Extraordinari. Guanyadora del Concurs Camerata Sant Cugat de 2018, des d'aleshores treballa tècnica vocal amb Carmen Bustamante i repertori vocal amb Carlos Caballé, Ricardo Estrada i Josep Buforn. Ha treballat amb mestres com Montserrat Caballé, Cecilia Bartoli, Kurt Widmer, Cynthia Sanner, Ana Luisa Chova, Nicola Beller Carbone i Carlos Aransay. L'any 2020 guanyà el Concurs Internacional de Les Corts. La temporada 2019/20 va fer el seu debut a l'Òpera de Sabadell amb *Macbeth*. En la temporada 2020/21, ha participat en el Festival d'Estiu de Tarragona en l'òpera *Rigoletto*, dirigida pel mestre Òliver Díaz i ha realitzat un recital al Festival de música Castellvell Music Fest amb Àngel Òdena i Roger Padullés.

Debuta al Gran Teatre del Liceu.

Berna Perles

Soprano (Suor Dolcina)

Malgrat que l'any 2014 ja havia realitzat gires per França cantant els papers de la Comtessa (*Le nozze di Figaro*) i Donna Anna (*Don Giovanni*), el 2016 va significar un punt d'inflexió en la seva carrera en guanyar els concursos de Sevilla i Granada. Des d'aleshores ha pogut debutar rols com Manon Lescaut a Pamplona, i ha mantingut una col·laboració estable amb directors com Giancarlo Andretta, Manuel Hernández-Silva o Andrea Marcon, amb qui ha pogut cantar Fiordiligi (*Così fan tutte*), Gertrune (*El cap-vespre dels déus*) o Leonora (*Fidelio*). Ha cantat al Teatro Real de Madrid, però també a l'Auditorio Parco della Musica de Roma, Opéra Royal de Versailles, així com al Teatro de la Zarzuela de Madrid, Teatro de la Maestranza de Sevilla o Campoamor d'Oviedo, amb directors com Marco Armiliato, John Axelrod, Gustavo Gimeno o Junichi Hirokami, entre d'altres.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2019/20 amb *Aida*, i ha tornat amb *La flauta màgica* (2021/22).

Laura Vila

Mezzosoprano (La germana infermera)

Graduada Superior al Conservatori del Liceu, recentment ha interpretat rols com el de Carmen dirigida escènicaament per Emilio Sagi a Xangai i Nanquín, així com Leonora (*La favorita*) al Teatro Cervantes de Màlaga amb Ismael Jordi i Carlos Álvarez. Ha col·laborat a *La verbena de la Paloma* interpretant Rita amb els Amigos de la Ópera de La Coruña i *I puritani* (Enrichetta) a l'Ópera de Oviedo. Inicià la seva carrera amb els Amics de l'Ópera de Sabadell interpretant papers com Dorabella (*Così fan tutte*), Amneris (*Aida*), Fenena (*Nabucco*), Adalgisa (*Norma*), Orfeo (*Orfeo ed Euridice*), Isabella (*L'italiana in Algeri*), Carmen, Éboli (*Don Carlo*), entre d'altres. També ha interpretat Zaida (*Il turco in Italia*) a Oviedo, Flora (*La traviata*) al Festival de Peralada, Maddalena (*Rigoletto*) a Bilzen, Lola (*Cavalleria rusticana*) a Palma, a més de participar a *Moses und Aron* al Teatro Real de Madrid.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2013/14 amb *Cendrillon*, i hi ha tornat amb *La traviata*, *Les contes d'Hoffmann* (2020/21) i *Rigoletto* (2021/22).

Mar Morán

Soprano (La novícia)

Nascuda a Badajoz, començà els seus estudis musicals tocant la flauta, i al cap de poc temps inicià la seva formació vocal ingressant al Conservatori Professional de Música Victoria de los Ángeles de Madrid, sota el mestratge d'Elena Valdomar. Finalitzà els seus estudis a l'Escuela Superior de Canto de Madrid, obtenint el Premi extraordinari de Música de la Comunitat de Madrid, i el Premi fi de carrera Lola Rodríguez de Aragón. Ha estat becada per Juventudes Musicales, a més d'haver estat seleccionada pel programa de joves talents International Opera Academy de Gant. Ha rebut premis com el primer premi del IV Concurs Internacional de cant Martín y Soler, primer premi al 9è concurs internacional d'havaneres per a cantants lírics, primer premi al XXVI concurs internacional de cant líric Giulio Neri de Siena (Itàlia), entre d'altres. Ha cantat papers com la Reina de la nit (*La flauta màgica*), Lauretta (*Gianni Schicchi*) i Gilda (*Rigoletto*).

Debuta al Gran Teatre del Liceu.

Raquel Lucena

(Conversa i almoïnera)

Nascuda a Santa Coloma de Gramanet (Barcelona) el 1977. Ha estudiat piano i cant finalitzant la seva carrera al Conservatori Superior de Música de Barcelona amb Mª Àngels Sarroca i Manuel García Morante. També ha estudiat amb Carles Marqués, Enedina Lloris, Kamal Khan, Carlos Álvarez, Virginia Zeani i Jorge Sirena. Guanyadora d'una de les borses d'estudis del concurs "Francesc Viñas" el 2001, premi Cantant Català destacat al concurs "Jaume Aragall" el 2002 i segon premi del Concurs Internacional "Germans Pla" i cinquè premi del concurs "Manuel Ausensi" el 2005. Com a solista ha cantat, entre d'altres, títols com la *Missa en Re Major* de Dvorák, *L'idiota* de J. Grimalt, el *Llibre Vermell de Montserrat*, o *Dido i Eneas* de Purcell. Amb la companyia Opera 2001 ha interpretat el rol de Mimì (*La bohème*) en una gira per Espanya.

Des del 2001 és membre del Cor del Gran Teatre del Liceu.

Alexandra Zabala

(Conversa i almoïnera)

La soprano italo/colombiana va ser membre de l'Accademia Rossiniana durant l'any 2004, cantant Corinna (*Il viaggio a Reims*) al Rossini Opera Festival. Les seves aparicions recents inclouen: Violetta (*La traviata*) per a la Fundación Petruzzelli, Bari i Odetta a l'estrena mundial de *Sette Minuti* de Battistelli per a la Opéra National de Lorraine. Els seus últims treballs inclouen el paper principal d'Aïda i Corinna (*Il viaggio Reims*) al Teatro Coccia de Novara, Sofia (*I lombardi*) al Teatro Regio de Torí, Micaela (*Carmen*) al Teatro Vittorio Emanuele di Messina i Dama Macbeth (Teatro Regio de Turín), Festival Internacional de Edimburgo i el Théâtre des Champs-Élysées.

Des del 2022 és membre del Cor del Gran Teatre del Liceu.

Elisabeth Gillming

(Conversa i almoïnera)

Nascuda a Alsàcia, organista de formació, va obtenir amb honors el Màster de performance i el Màster en pedagogia del cant al Conservatorio della Svizzera Italiana de Lugano, on estudià amb el mestre Jonathan Morris. Va enregistrar melodies de Poulenc a Radio France. Convidada a l'Acadèmia Internacional de Música Francesa amb Michel Plasson. Al 2005 obté el Màster en musicologia a la Universitat d'Oxford. La seva activitat com a solista incorpora títols com ara *Iphigénie en Tauride* al Festival de Salzburg, *Belle-Hélène* al Théâtre National de Lorraine, *Le procès de Michel Servet* (estrena mundial) al Théâtre Madaïne de Ginebra, *Der Freischütz* al Grand Théâtre de Genève, *Transformations* de Konrad Susa al Théâtre de Lausanne, *Don Giovanni* a l'Oxford City Opera, a Pierrot Lunaire, entre d'altres.

El 2019 s'incorpora al Cor del Gran Teatre del Liceu.

Elisabeth Maldonado

(Conversa i almoïnera)

Es va graduar com a Llicenciada en Música, menció Canto Líric, a l'Institut Universitari d'Estudis Musicals, a Venèuela, amb la mestra Sara Catarine. L'any 2007 guanya una beca de la Fundació Carolina per cursar estudis de postgrau en Perfeccionament Musical al Conservatori Superior de Música del Liceu, on va estudiar amb Carmen Bustamante. Ha cantat com a solista en escenaris com el Krannert Center for the Performing Art, Sydney Opera House, Hult Center, Emory, Jazz Rose Hall at Lincoln Center, Barbican Theatre, Casa da Musica i Carnival Center. Entre d'altres, ha interpretat el *Magnificat* de Pergolesi, *Magnificat* de Buxtehude, la *Passió segons Sant Joan* de Bach, *Missa en Do Major* de Beethoven, *Suor Angelica* de Puccini, *El Giravolt de Maig* de Toldrà, *La Finta semplice* i *Le nozze di Figaro* de Mozart.

Des del 2008 forma part del Cor del Gran Teatre del Liceu.

Gianni Schicchi

Ambrogio Maestri

Baríton (Gianni Schicchi)

Al llarg de la seva trajectòria ha cantat en alguns dels teatres més importants del món, com The Metropolitan Opera de Nova York, Opéra National de Paris, Royal Opera House de Londres, Wiener Staatsoper i Deutsche Oper Berlin, entre d'altres. El seu repertori inclou títols com *Il tabarro*, *Gianni Schicchi*, *Tosca*, *Aida*, *Il trovatore*, *Nabucco*, *Otello*, *Rigoletto*, *La traviata*, *Simon Boccanegra*, *Un ballo in maschera*, *La forza del destino*, *L'elisir d'amore*, *Don Pasquale*, *Cavalleria rusticana*, *Pagliacci*, *Adriana Lecouvreur*, *Andrea Chénier*, etc. Un dels seus papers més emblemàtics és el de John Falstaff, que ha cantat en ciutats com les de Milà, París, Zuric, Salzburg, Munic o Nova York, on hi celebrà la seva actuació número 200 del personatge verdia. L'han dirigit mestres com Riccardo Muti, Zubin Mehta o Antonio Pappano.

Debutà al Gran Teatre del Liceu amb *Aida* la temporada 2007/08, i hi ha tornat amb *Falstaff* (2010/11), *L'elisir d'amore* (2012/13), *Tosca* (2013/14) i *Nabucco* (2015/16).

©Jonathan Manchón

Ruth Iniesta

Soprano (Lauretta)

Nascuda a Saragossa, l'any 2015 va ser guardonada amb el premi a l'Artista Revelació de la 3a edició dels premis Codalario i als premis Lírics de la Fundació Teatro Campoamor. Ha cantat en teatres i festivals com el Teatro Real i Auditorio Nacional de Música de Madrid, Teatro Comunale di Bologna, Staatskapelle Berlin, Konzerthaus Berlin, així com al festival Rossini de Pesaro. L'han dirigida per Mestres com Juanjo Mena, Pablo Heras-Casado, Michele Mariotti, Víctor Pablo Pérez, Damiano Micheletto o Kevin Farrell, i directors d'escena com Emilio Sagi, Willy Decker i Rosetta Cucchi. El seu repertori inclou rols com *L'elisir d'amore*, *Don Pasquale*, *Werther*, *Falstaff*, *La vida breve*, *Les pêcheurs de perles*, *La donna del lago*, *La del manojo de rosas*, *Doña Francisquita*, *Luna de miel en El Cairo*, *El diablo en el poder*, *El huésped del sevillano*, entre d'altres. Entre els seus compromisos recents trobem Musetta (*La bohème*) i Lucia (*Lucia di Lammermoor*) a Bolonya.

Debutà al Gran Teatre del Liceu amb *Il viaggio a Reims* la temporada 2017/18.

Daniela Barcellona

Mezzosoprano (Zita)

Nascuda a Trieste (Itàlia), va iniciar la seva formació musical amb Alessandro Vitiello. Després de guanyar nombrosos premis internacionals com l'Iris Adami Corradetti de Pàdua o el Pavarotti International Voice Competition de Filadèlfia, va fer el seu debut al Rossini Opera Festival de Pesaro amb l'òpera *Tancredi*. Premiada amb el Premio Abbiati, ha treballat amb un gran nombre de directors d'escena i musicals de prestigi internacional. Entre les seves gravacions trobem àlbums dedicats a Scarlatti, Pergolesi, Rossini, Mayr, Meyerbeer, així com el *Requiem* i *Falstaff* de Verdi i *Les Troyens* de Berlioz. També ha estat reconeguda amb el premi Lucia Valentini-Terrani, l'Aureliano Pertile, International Opera Award, Rossini d'oro, San Giusto d'oro, Sigillo trecentesco di Trieste, Oscar della Lírica, Laurence Olivier Award i Pesaro Music Award.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2005/06 amb *Semiramide*, i hi ha tornat amb un recital (2006/07), un Concert Händel (2008/09) i *La favorite* (2017/18).

Iván Ayón-Rivas

Tenor (Rinuccio)

Nascut al Perú, estudià òpera sota el mestratge de María Eloisa Aguirre al Conservatori Nacional de Música del Perú. Continua la seva formació amb Juan Diego Flórez, Ernesto Palacio, Vincenzo Scalerà, Maurizio Colaccichi i Luigi Alva. Actualment segueix formant-se amb el baríton Roberto Servile. L'any 2013 guanyà el segon premi al Concurs nacional de cant del Perú, i el 2014 participà en diversos recitals com a solista. Aquell mateix any va poder participar en un concert benèfic organitzat per Juan Diego Flórez amb l'Orchestra Filarmonica della Scala dirigida per Fabio Luisi, l'any següent guanyà la tercera edició del Concurs internacional de cant Etta Limiti. Entre els seus compromisos recents trobem *La traviata* a Venècia, Rimini, Florència i Roma; *Falstaff* a Torí, *L'arlesiana* a Berlín, *Il corsaro* a Piacenza, *I Capuleti e i Montecchi* a Roma, *La bohème* a Moscou, Torí, Florència, Roma i al festival Puccini de Torre del Lago; *L'elisir d'amore* a Bari i Las Palmas, entre d'altres.

Debuta al Gran Teatre del Liceu.

Marc Sala

Tenor (Gherardo)

Nascut a Barcelona, estudià al Conservatori del Liceu amb el tenor Eduard Giménez i al Conservatorio Joaquín Rodrigo de València amb Ana Luisa Chova. Ha assistit a classes magistrals de Montserrat Caballé, Raúl Giménez, Leyla Gencer, Luciana Serra, Dolora Zajick o Jaume Aragall. També estudià Història de l'art a la Universitat Autònoma de Barcelona. Ha cantat en teatres i auditoris com el Palau de la Música Catalana, L'Auditori de Barcelona, Teatro Campoamor d'Oviedo, Ópera de Las Palmas, Teatro Comunale Mario Del Monaco de Treviso, Teatro Comunale di Ferrara, així com al festival Rossini de Wildbad i amb els Amics de l'Òpera de Sabadell. L'han dirigit mestres com Gustavo Dudamel, Riccardo Frizza, Pinchas Steinberg, Corrado Rovaris, Gustav Kuhn, entre d'altres. El seu repertori inclou títols com *La flauta màgica*, *Don Giovanni*, *El rapte en el serrall*, *L'occasione fa i ladro*, *L'elisir d'amore*, *Falstaff*, etc.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2020/21 al concert *Sondra Radvanovsky: Les tres reines*, i ha tornat amb *La dama de piques* (2021/22).

Berna Perles

Soprano (Nella)

Malgrat que l'any 2014 ja havia realitzat gires per França cantant els papers de la Comtessa (*Le nozze di Figaro*) i Donna Anna (*Don Giovanni*), el 2016 va significar un punt d'inflexió en la seva carrera en guanyar els concursos de Sevilla i Granada. Des d'aleshores ha pogut debutar rols com Manon Lescaut a Pamplona, i ha mantingut una col·laboració estable amb directors com Giancarlo Andretta, Manuel Hernández-Silva o Andrea Marcon, amb qui ha pogut cantar Fiordiligi (*Così fan tutte*), Gertrune (*El capvespre dels déus*) o Leonora (*Fidelio*). Ha cantat al Teatro Real de Madrid, però també a l'Auditorio Parco della Musica de Roma, Opéra Royal de Versailles, així com al Teatro de la Zarzuela de Madrid, Teatro de la Maestranza de Sevilla o Campoamor d'Oviedo, amb directors com Marco Armiliato, John Axelrod, Gustavo Gimeno o Junichi Hirokami, entre d'altres.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2019/20 amb *Aida*, i ha tornat amb *La flauta màgica* (2021/22).

Pau Armengol

Baríton (Betto di Signa)

Nascut a Sabadell, s'ha format vocalment amb Carlos Chausson. A més, ha rebut lliçons de Jaume Aragall, Eva Mei, Celso Albelo, Mariella Devia o Plácido Domingo. Després d'obtenir el títol de doctor en Química Teòrica i Computacional per la UAB, debutà a Sabadell amb el rol de Leporello (Don Giovanni) i posteriorment fou seleccionat pel Centre de perfeccionament Plácido Domingo del Palau de les Arts de València. Ha desenvolupat els rols de Leporello i Don Giovanni (Don Giovanni), Figaro (Le nozze di Figaro), Dulcamara (L'elisir d'amore), Colas (Bastien und Bastienne), Frank (Die Fledermaus), Sagrestano (Tosca), The Baritone (The Four Notes Opera), Martino (L'occasione fa il ladro), entre d'altres. En el camp de l'oratori i el lied, ha debutat en el concert inaugural del Festival Life Victoria 2020 com a Life New Artist i ha estat seleccionat com a perceptor de la Beca Bach-Fundació Salvat 2020. Ha estat dirigit per mestres com Karl-Friedrich Beringer, Roberto Abbado o Plácido Domingo.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2021/22 amb La flauta màgica, i ha tornat amb La gata perduda (2022/23).

© Jorge Andreu

Stefano Palatchi

Baix (Simone)

Nascut a Barcelona, inicià els seus estudis de cant amb Maya Maiska, per seguir-los amb Gino Becchi i Ettore Campogaliani a Itàlia, i amb Armen Boyajian a Nova York. Tot i mantenir-se sempre molt proper al repertori verdità, ha cantat altres repertoris i compositors, des del verisme al *bel canto*, passant per l'òpera contemporània, la sarsuela o el barroc. Ha cantat arreu del món, en ciutats com París, Viena, Roma, Verona, Mòdena, Dresden, Madrid, Bilbao, Buenos Aires, Washington, San Francisco o Nova York. Ha treballat amb un gran nombre de directors musicals, dels que en destaquen Lamberto Gardelli, Richard Bonyngé, Alberto Zedda, Daniel Oren, Guennadi Rójdéstvenski o Marco Armiliato.

Debutà al Gran Teatre del Liceu amb *Lohengrin* la temporada 1985/86, i ha tornat en multitud d'ocasions, les darreres amb *Thaïs* (2006/07), *Aida* (2007/08 i 2011/12), *Simon Boccanegra* (2008/09), *Turandot* (2008/09), *Il trovatore* (2009/10), *Adriana Lecouvreur* (2011/12), *Werther* (2016/17), *Roméo et Juliette* (2017/18), *Tosca* (2018/19), *Rigoletto* i *Pelléas et Mélisande* (2021/22).

David Oller

Baríton (Marco)

S'inicià a la música formant-se com a pianista i compositor, per a posteriorment finalitzar els seus estudis a l'Escuela Superior de Canto de Madrid. Durant aquesta etapa formativa debutaria rols com Belcore (*L'elisir d'amore*), L'horloge comtoise (*L'enfant et les sortilèges*), i perfecciona el seu cant en classes magistrals amb Dolora Zajick, Mariella Devia, Renata Scotto, Carlos Chausson i Roberto Scandiuzzi. Ha format part de l'Opera Studio de l'Opéra national du Rhin d'Estrasburg interpretant títols de Nino Rota, Gaetano Donizetti, Darius Milhaud, Ottorino Respighi, Paul Dukas i Domenico Cimarosa. Ha estat reconegut al Concurs Salice d'Oro (premi especial Ópera de Tenerife) i al Concurs Francesc Viñas (Premi extraordinari de la Fundació Ferrar-Salat). Ha cantat en teatres com el Teatro de la Zarzuela i Teatro Real de Madrid, Òpera d'Oviedo, Teatro Petruzzelli de Bari, així com als festivals Ticino Musica i Rossini de Wildbad.

Debuta al Gran Teatre del Liceu.

Mireia Pintó

Mezzosoprano (La Ciesca)

Nascuda a Mandres, estudià piano i cant, perfeccionant la seva formació a Itàlia i França. Ha col·laborat amb mestres com Lorin Maazel, Ottavio Dantone, Jesús López-Cobos, Víctor Pablo Pérez i Juanjo Mena, entre d'altres. Ha cantat en cicles de concerts, festivals i òperes a Holanda, Alemanya, Grècia, Itàlia, Andorra, França, Mònaco, Rússia, Japó, Colòmbia i Espanya. Entre el seu repertori trobem títols com *Giulio Cesare*, *La Cenerentola*, *Il barbiere di Siviglia*, *L'italiana in Algeri*, *Il turco in Italia*, *Andrea Chénier*, *Il viaggio a Reims*, *Così fan tutte*, *Les contes d'Hoffmann*, *Roméo et Juliette*, *Manon*, *Parsifal*, *Die Walküre*, *Ariadne auf Naxos* i *Elektra*.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 1998/99 amb *Parsifal*, i hi ha tornat amb *La flauta màgica* (1998/99, 2000/01 i 2001/02), *Lucia di Lammermoor* i *Sly o la leggenda del dormiente risvegliato* (1999/2000), *I puritani* i *Giulio Cesare* (2000/01), *Il viaggio a Reims* i *La valquíria* (2002/03), *Babel 46* i *L'enfant et les sortilèges* (2003/04), a més de participar en diversos concerts i recitals.

Luis López Navarro

Baix (Maestro Spinelloccio)

Nascut a Màlaga. Llicenciat en el Grau Superior pel Conservatori Superior de Música de Màlaga. Començà els seus estudis amb Francisco Heredia i Manuel Carra. Ha rebut lliçons d'Iñaki Fresán, Carlos Álvarez, Carlos Chausson, Brindley Sherratt, Ana Luisa Chova, Sonia Prina i Charles dos Santos. Gràcies a Lynne Kurzeknabe s'inicià en la música barroca. L'any 2014 va ser premiat al Concurs de joves talents Marbella Crea. Entre el seu repertori trobem rols com Commendatore i Masetto (*Don Giovanni*), Oroveso (*Norma*), Angelotti (*Tosca*), Siripo i Padre Esteban (*Tabaré*), Bartolo (*Le nozze di Figaro*), Don Fernando (*Fidelio*), Sprecher (*La flauta màgica*), Señor Alberto (*Marina*), Padre prior (*La dolorosa*), Gran Sacerdote (*La corte del faraón*) i Don Juan (*El barberillo de Lavapiés*). Entre els seus compromisos recents trobem *Don Carlo* i *Viva la Mamma* al Teatre Real de Madrid, *Fidelio* a Màlaga, *Un ballo in maschera* a Sevilla i Valladolid; *La flauta màgica* a Còrdova i Oviedo, entre d'altres.

Debuta al Gran Teatre del Liceu.

Tomeu Bibiloni

Baríton (Ser Amantio di Nicolao)

Nascut a Palma de Mallorca, ha cantat títols com *Don Pasquale*, *Don Giovanni*, *Die Zauberflöte* (*La flauta màgica*), *Così fan tutte*, *El retablo de Maese Pedro*, *Rita* o *Dido and Aeneas*, en teatres i auditoris com el Teatro Real de Madrid, Palau de les Arts de València, Ópera Las Palmas, Teatro de la Maestranza de Sevilla, Teatre Principal de Palma, Dutch National Opera & Ballet d'Amsterdam, així com al Palau de la Música Catalana, Amsterdam Concertgebouw i Admiralspalast de Berlín. També als festivals de Peralada, San Lorenzo del Escorial o la Quincena Musical de Sant Sabastià. L'han dirigit mestres com Marco Armiliato, Jesús López-Cobos, Alberto Zedda, Plácido Domingo i directors d'escena com Robert Carsen, Robert Wilson, Woody Allen o Emilio Sagi, entre d'altres.

Debutà al Gran Teatre del Liceu la temporada 2020/21 amb *La traviata*.

Gabriel Diap

(Guccio)

Nascut a Rosario (Argentina) va estudiar a l'Escola municipal de música i més tard a la Facultat d'Humanitats i Arts de la Universitat Nacional de Rosario. Ha interpretat el rol de baix a *Les Noces* de Stravinsky i en el Magnificat de Bach per a concerts del Gran Teatre del Liceu, i ha actuat com a solista en produccions de la casa en *Don Carlos*, *Manon*, *Death in Venice*, *La cabeza del Bautista*, *Fidelio*, *El Jugador*, *Doña Francisquita*, *Lulu*, *Le Grand Macabre*, *La bohème*, *La forza del destino*, *Les contes d'Hoffmann*, *La traviata*, *Arabella*, *Otello*, *Thaïs*, *Il trovatore*, entre d'altres.

Des del 2001 és membre del Cor del Gran Teatre del Liceu.

Dmítar Darlev

(Guccio)

Nascut a Goma Oryahovitsa (Bulgària), estudià violí a l'Escola Musical Tsvetoslav Obretenov de la seva ciutat del 1980 al 1988. Amplià la seva formació a l'Escola Musical Panaiot Pipkov de Plevén (Bulgària) i, posteriorment, del 1996 a l'any 2000, a l'Acadèmia Musical Pancho Vladigev de Sofia, on es va especialitzar en cant líric, interpretació teatral, solfeig, història de la música, anàlisi musical, harmonia i música de cambra. Des del 2001 forma part del Cor del Gran Teatre del Liceu com a baix. La primera ocasió que cantà un rol solista al Liceu fou la temporada 2002-03 en *Macbeth*. Des de llavors ha interpretat papers solistes en nombroses ocasions, les últimes amb *Cavalleria rusticana* / *Pagliacci*, *Ariadne et Barbe-Bleue* i *Daphne* (2010-11), *La bohème* (2011-12), *La forza del destino* (2012-13) i *Madama Butterfly* (2012-13). A més ha participat en la programació del Foyer.

Miguel Rosales Cantarell

(Pinellino)

Nascut a Barcelona. Cursa els estudis musicals a l'Acadèmia Nacional de Música de Sòfia, Bulgària, en l'especialitat de Cant Operístic sota la direcció de la catedràtica i Profesora Honoris Causa Mati Pinkas. Durant la seva estada de quatre anys a Bulgària, combina els estudis amb activitats concertístiques i operístiques en els teatres d'òpera i sales de concerts d'arreu del país. Finalitzats els estudis, torna a Maó per oferir un recital inèdit dedicat íntegrament a la Cançó Búlgara. Seguidament es trasllada a Alemanya, on entra a formar part de la plantilla de l'Opernhaus de Wuppertal, teatre d'òpera en el que canta durant varies temporades. Retorna a Barcelona per integrar-se com a membre del Cor al Gran Teatre del Liceu, on treballa actualment.

Plamen Papazikov

(Pinellino)

Nascut a Plovdiv. Es va graduar a l'escola de música de la seva ciutat natal, primer en l'especialització de fagot i després en cant clàssic. Més tard, es va graduar a l'Acadèmia Estatal de Música de Sofia amb la professora Blagovesta Karnobatlova. Va perfeccionar les seves habilitats professionals en les classes magistrals dels famosos cantants Rolando Panerai i Alexandrina Milcheva. Compta amb un extens repertori de concerts i òperes d'obres de Mozart, Verdi, Puccini, Rossini, Paisiello, Massenet, Wagner i d'altres, amb títols com *Alcek*, *La flauta màgica*, *Winnie the Pooh*, *Els contes d'Hoffman*, *Der Rheingold*, *Turandot*, *Lakmé*, *Norma*, *Tosca*, *Siegfried*, *Attila*, *Rigoletto*, *Eugene Onegin*, *El príncep Ígor*, *La vídua alegre* i *Nabucco*, entre d'altres.

Des del 2017 és membre del Cor del Gran Teatre del Liceu.

“Puccini va mostrar el seu costat còmic amb Gianni Schicchi. Tal com era ell mateix. Era la classe de persona que mai es pren seriosament a si mateixa.”

Ambrogio Maestri

Baríton

Relació personal Gran Teatre del Liceu

DIRECCIÓ GENERAL

Valentí Oviedo

Secretaria de direcció

Ariadna Pedrola

Assessoria jurídica

Elionor Villén

Gemma Porta

Lola Pozo Flor

DIRECCIÓ ARTÍSTICA

I PRODUCCIÓ

Víctor García de Gomar

Leticia Martín

Planificació

Yolanda Blaya

Contractació i figuració

Albert Castells

Meritxell Penas

Producció executiva

Sílvia García

Muntsa Inglada

Miriam Martín Ferrer

Joan Rimbau

Producció

d'esdeveniments

Deborah Tarridas

Sobretítols

Anabel Alenda

Gloria Nogué

DIRECCIÓ MUSICAL

Josep Pons

Conxita Garcia

Antoni Pallès

Josep M. Armengol

Agnès Pérez

Núria Piquer

Arxiu musical

Elena Rosales

Irene Valle

Mestres assistents

musicals

Rodrigo de Vera

Vanessa García

David-Huy Nguyen-Phung

Jaume Tribó

Véronique Werklé

Regidoria musical

Lluís Alsius

Luca Ceruti

Micky Galindo

Orquestra

Kai Gleusteen

Oscar Alabau

Olga Aleshinski

Oriol Algueró

Nieves Aliaño

César Altur

Andrea Amador

Joaquín Arrabal

Sandra Luisa Batista

Joan Andreu Bella

Lluís Bellver

Francesc Benítez

Jordi Berbegal

Josep M. Bernabeu

Claire Bobij

Kostadin Bogdanoski

Josep Bracero

Bettina Brandkamp

Esther Braun

Merce Brotons

Pablo Cadenas

Javier Cantos

Josep Antón Casado

Andrea Ceruti

J. Carles Chordà

Carles Chordà

Francesc Colomina

Albert Coronado

Charles Courant

Savio de la Corte

Birgit Euler

Juan Pedro Fuentes

Ferran Garcerà

Marc García

Alejandro Garrido

Ausiàs Garrigós

Juan González Moreno

Gabriel Graells

Ródica Mónica Harda

Piotr Jeczmyk

Lourdes Kleykens

Magdalena

Kostrzewszka

Aleksandar Krapovski

Émilie Langlais

Paula Lavarías

Francesc Lozano

Jing Liu

Kalina Macuta

Sergii Maiboroda

Dario Mariño

Adrián Martínez

Jorge Martínez

Manuel Martínez

Juanjo Mercadal

Jordi Mestres

Aleksandra Miletic

Albert Mora

David Morales

Liviú Morna

Mihai Morna

Salomé Osca

Emili Pascual

Ma Dolors Paya

Enric Pellicer

Raúl Pérez

Cristoforo Pestalozzi

Ionut Podgoreanu

Alexandre Polonski

Sergi Puente

Annick Puig

Ewa Pyrek

Joan Renart

Ma José Rielo

Artur Sala

Guillermo Salcedo

Fulgencio Sandoval

Cristian Sandu

João Seara

Javier Serrano

Oleg Shport

João Paulo Soares

Oksana Solovieva

Juan M. Stacey

Barbara Stegemann

Raul Suárez

Renata Tanellari

Guillaume Terrail

Franck Tollini

Yana Tsanova

Marie Vanier

Bernardo Verde

Jorge Vilalta

Matthias Weinmann

Cor

Pablo Assante

Alejandra M. Aguilar

Pau Bordas

Margarita Buendía

José L. Casanova

Alexandra Codina

Xavier Comorera

Carlos Cremades

Miguel Àngel Curras

Mercedes Darder

Dimitar Darlev

Gabriel Antonio Diap

Mariel Fontes

Maria Genís

Elisabeth Gillming

Ignasi Gomar

Oihane González de

Vinaspre

Olatz Gorrotxategi

Lucas Groppo

Gema Hernández

Andrés Omar Jara

M. Carmen Jiménez

Sung Min Kang

Yordanka Leon

Graham Lister

Glòria López

Raquel Lucena

Mónica Luezas

Elizabeth Maldonado

Aina Martín

Xavier Martínez

José Antonio Medina

Ivo Mischew

Raquel Momblant

Daniel Muñoz

M. Àngels Padró

Plamen G. Papazikov

Eun Kyung Park

Natalia Perelló

Marta Polo

Joan Prados

Joan Josep Ramos

Alexandra Rosa

Miquel Rosales

Yulia Safonova

Sara Sarroca

Olga Szabo

Cristina Tena

Llorenç Valero

Nauzet Valerón Brito

Ingrid Venter

Elisabet Vilaplana

Helena Zaborowska

Guísela Zannerini

LiceuAprèn

Jordina Oriols

Julia Getino

Carles Gibert

Gemma Pujol

Josep Maria Sabench

Pilar Villanueva

LiceuApropa

Irene Calvís

DEPT. COMUNICACIÓ

I EDICIONS

Nora Farrés

Prensa

Joana Lladó

Marta Vilageliu

Digital

Christian Machío

Edicions

Sònia Cañas

Arxiu

Marc Gaspà

Guilem García

Producció d'audiovisuals

Clara Bernardo

Santi Gila

Disseny

Lluís Palomar

DEPT.

ECONOMICOFINANCER

Ana Serrano

Cristina Esteve

Núria Ribes

Control econòmic

M. Jesús Fèlix

Gemma Rodríguez

Comptabilitat

Jesús Arias

M. José García

Tresoreria i assegurances

Jordi Cabrero

Roser Pausas

Compres

M. Isabel Aguilar

Javier Amorós

Eva Grijalba

Anna Zurdo

DEPT. DE MÀRQUETING

I COMERCIAL

Mireia Martínez

Montse Cardona

Jesús García

Teresa Lleal

Gemma Pujol

Judith Ruiz

Abonaments i localitats

M. Carme Aguilar

Marisa Calvo Fernández

Clara Cebrían

Aroa Lebron

Marian Márquez Gracia

Ariadna Porta

Sonia Puig-Gròs

Marta Ribas

Gemma Sánchez

Berta Simó

[Tornar a l'índex](#)

DEPT. DE PATROCINI,

MECENATGE

I ESDEVENIMENTS

Helena Roca

Paula Gómez

Laia Ibarz

Sandra Oliva

Mireia Ventura

Esdeveniments

Isabel Ramón

Marcos Romero

Paulina Soucheiron

DEPT. DE RECURSOS

HUMANS

I SERVEIS GENERALS

Jordi Tarragó

Administració de personal

Jordi Aymar

Mercè Siles

Formació i seguretat

i salut laboral

Rosa Barreda

Recepció

Cristina Ferraz

Christian López

Servei mèdic

Mireia Gay

Seguretat

Ferran Torres

Informàtica

Raquel Boza

Pilar Foixench

Raúl López

Sara Martín

Xavier Massotti

Nicolás Pérez

Instal·lacions i

manteniment

Susana Expósito

Helena Ferré

Domingo García

Isaac Martín

DEPT. DE RELACIONS

INSTITUCIONALS

Estefania Sort

Relacions Públiques

Pol Avinyó

Yolanda Bonilla

Sala

Clara Acosta

Mariona Alsius

Bruna Bassó

Arnau Belloc

Aina Bericat

María Busquet

Aina Callau

Albert Callizo

Marian Casals

Rosa Castillo

Alba Contreras

Eloi Corral

Julia Cortina

Laura Cots

Eloi Duran

Clara Enrich

Oriol Fontanals

Cristina García

Ariadna Gil

Aleix Lladó

Irene Lladó

Martí Lladó

Ana López

Cristina Madrid

Claudia Martín

Roger Montaña

Xavier Pérez

Marta Pasarín

Marc Roucaud

Anna Rueda

Ona Rovira

Anna Rueda

Berta Sagrera

Sara Serrano

Marc Sevilla

María Solà

María Solé

María Torredelfot

Nikki Van der Meer

Francisco Zambrano

DEPT. TÈCNIC

Xavier Sagrera

Oficina tècnica

Marc Comas

Guillermo Fabra

Natalia Paradela

Eduard Torrents

Coordinació escènica

María de Frutos

Miguel Ángel García

Pablo Huerres

Txema Orriols

Administració de personal

Cristina Viñas

Judit Villalmanzo

Logística i transport

José Jorge González

Eloi Batalla

Blai Munuera

Lluís Suárez

Maquinària

Albert Anguera

Ricard Anguera

Joan A. Antich

Natalia Barot

Pere Bonany

Albert Brignardelli

Raúl Cabello

Ricard Delgado

Yolanda Escoda

Sebastià Escutia

Emili Fontanals

Àngel Hidalgo

Ramon Llinas

Eduard López

Gonzalo Leonardo López

Francesc X. López

Begoña Marcos

Aduino J. Martínez

Manuel Martínez

Roger Martínez

Eduard Melich

Bautista V. Molina

Albert Peña

Esteban Quífer

Esther Obrador

Carlos Rojo

Salvador Pozo

José Rubio

Jordi Segarra

Marc Tomàs

Luminotècnia

Susana Abella

Juan Boné

Ferran Capella

Sergi Escoda

Oriol Franquesa

Jordi Gallues

J. Pere Gil

Anna Junquera

Toni Larios

Joaquim Macià

Francesc Macip

Antoni Magrina

Vicente Miguel

Enric Miquel

Alfonso Ochoa

Carles A. Pascua

Robert Pinies

José C. Pita

Ferran Pratedesaba

Artur Sampere

Josué Sampere

Tècnica d'audiovisuals

Jordi Amate

Antoni Arrufat

Guillem Guimerà

Amadeo Pabó

Carles Rabassa

Josep Sala

Antoni Ujeda

Àngel Vilchez

Attrezzo

Javier Andrés

Stefano Armani

José Luis Encinas

Montserrat Gandia

Emma García

Miguel Guillén

Antoni Lebrón

Ana Pérez

Andrea Poulastrou

Lluís Rabassa

Jaume Roig

Josep Roses

Mariano Sánchez

Vicente Santos

Rigidoria

Llorenç Ametller

Immaculada Faura

Xesca Llabrés

Jordi Soler

Sastreria

Rui Alves

Chloe Campbell

Alejandro Curcó

Rafael Espada

David Farré

Cristina Fortuny

Carme González

Esther Linuesa

Jaime Martínez

Dolors Rodríguez

Gloria Royo

Javier Sanz

Montserrat Vergara

Ana Sabina Vergara

Alba Viader

Patricia Viguer

Eva Vílchez

Caracterització

Susana Ben Hassan

Monica Núñez

Liliana Pereña

Miriam Pintado

Núria Valero

[Tornar a l'índex](#)

Direcció

Nora Farrés

Coordinació

Sònia Cañas, Guillem Garcia, Marc Gaspà

Continguts

Albert Galceran i Jaume Radigales

Col·laboradors en aquest programa

Albert Galceran, Armand Puig, Jaume Radigales, Jaume Tribó

Disseny original

Bakoom Studio

Disseny

Minimilks

Fotografia

Paco Amate, Christian Machío

Copyright 2022:

Gran Teatre del Liceu sobre tots els articles d'aquest programa i fotografies pròpies

Informació sobre publicitat i Programa de Patrocini i mecenatge

liceubarcelona.cat / mecenes@liceubarcelona.cat / 93 485 86 31

Comentaris i suggeriments

edicions@liceubarcelona.cat

La Fundació del Gran Teatre del Liceu és membre de

OPERAVISION

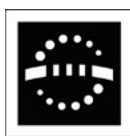
El Gran Teatre del Liceu ha obtingut les certificacions

EMAS (Eco Management and Audit Scheme)

ISO 14001 (Sistema de gestió ambiental)

ISO 50001 (Sistema de gestió energètica)

Distintiu de garantia de qualitat ambiental

Liceu

175

175

Opera
Barcelona